

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל לכלכלה
ותקציבים

התפתחות מערכת החינוך

עובדות ונתונים תשע"ה

תוכן

1. מבוא

2. התלמידים במערכת החינוך

3. עובדי הוראה במערכת החינוך

4. מדדי התפתחות של מערכת החינוך

1. מבוא

מבוא

החלק הראשון מציג סטטיסטיקה ומגמות החל משלב גן הילדים בשלב החינוך הקדם יסודי ועד מוסדות הלימוד בשלב החינוך העל יסודי כגון נתוני תלמידים, זכאות לבגרות, מקבלי תארים, לפי משתנים שונים כמו סוג פיקוח, מגזר ומגדר.

החלק השני מציג מבחר מדדים אודות אפיוני עובדי ההוראה במערכת החינוך בישראל כגון גיל המורה, השכלה, מגדר ומגזר.

החלק השלישי מציג מדדי התפתחות של מערכת החינוך לאורך השנים, כגון ממוצע שעות לתלמיד וכיתה לפי שלבי החינוך השונים.

הפרק מציג נתונים סטטיסטיים מרכזיים על מערכת החינוך ומספק מידע על ההתפתחויות שחלו בה לאורך השנים.

מגמות ציבוריות

- בין שנות הלימודים תש"ס לתשע"ה, מס' התלמידים גדל לאורך השנים בכל המגזרים ובכל שלבי החינוך (לא כולל חינוך גבוה), כאשר החינוך העברי גדל ב - 27% והחינוך הערבי בכ - 61%.
- בחינוך העברי קצב הגידול של תלמידי החינוך החרדי הוא הגבוה ביותר ומהווים בתשע"ה 25% מסך התלמידים.
- בשנים תש"ע עד תשע"ה, מספר תלמידי החינוך המיוחד גדל בקצב גבוה יותר מקצב הגידול בקרב כלל התלמידים, (כ- 33% לעומת 13.5%), בין היתר, בשל מדיניות ומודעות גבוהה לנושא.
- שיעור התלמידים במסגרת יום חינוך ארוך בחינוך העברי ובחינוך הערבי נותר קבוע לאורך השנים. 288 אלף תלמידים נהנו מיוח"א כאשר במגזר הדרוזי והצ'רקסי 100% מבתי הספר כלולים במסגרות אלו.

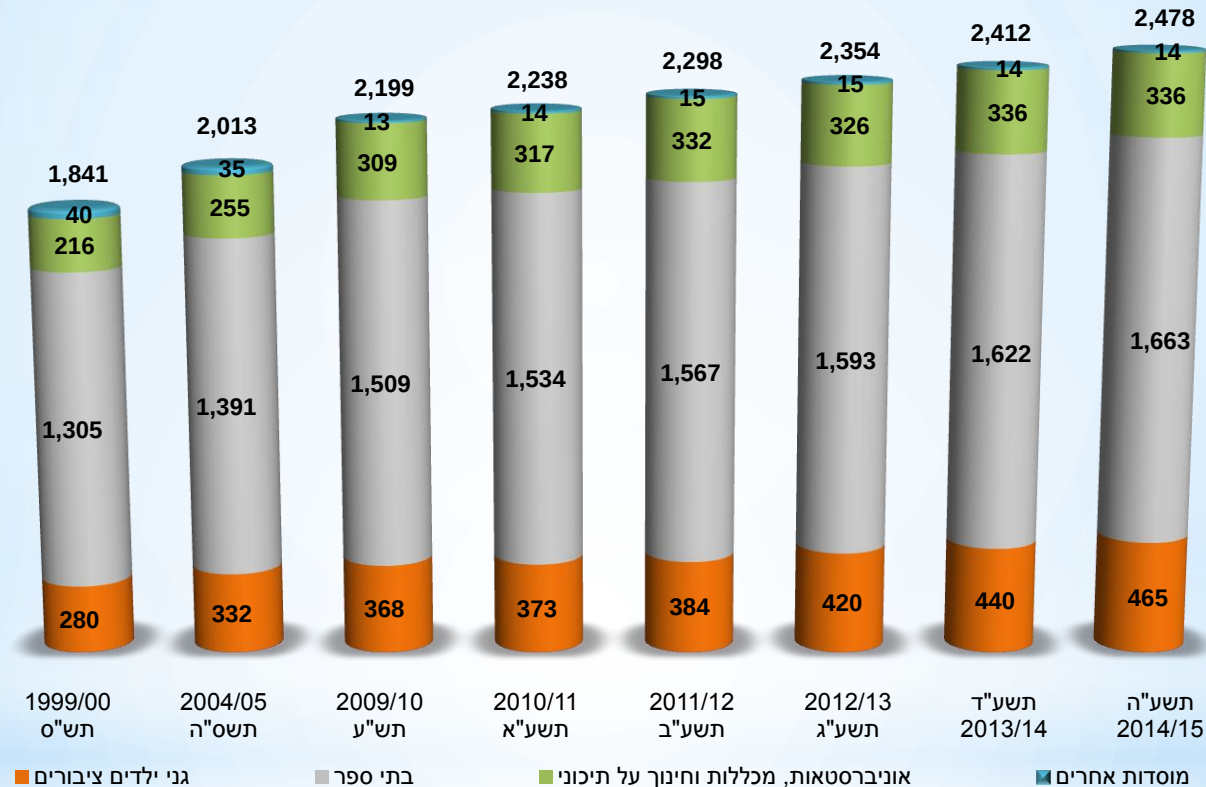
מגמות עיקריות (המשך)

- בשנים האחרונות קיימת מגמת עלייה במספר הניגשים והזכאים לתעודת בגרות.
- ירידה באחוז הנושרים בחינוך הערבי משנת 2008 ועד היום.
- קיים גידול מתמיד במספר הסטודנטים ומקבלי התארים, עיקר הגידול נובע מסטודנטים במכללות האקדמיות.
- עלייה במספר התלמידים במוסדות להכשרת עובדי הוראה.
- עלייה בשיעור המורים בעלי תואר אקדמי העובדים במערכת החינוך
- בשנים האחרונות ישנה עלייה בממוצע שעות הוראה לתלמיד.
- בשנים האחרונות חלה ירידה בממוצע התלמידים לכיתה בכל שלבי החינוך, בעיקר בחטיבות הביניים.

2. התלמידים במערכת החינוך

התלמידים במערכת החינוך לפי שלב חינוך (באלפים)

התלמידים בחינוך הקדם-יסודי, היסודי, האל-יסודי ובחינוך הגבוה

הערות:

* נתוני גנ"י נכונים לחודשי ינואר. בסוף שנת 2015

מס' הילדים בגנ"י עמד על 479,000 תלמידים.

** תלמודי תורה נכללים בחינוך היסודי.

*** מוסדות אחרים - כוללים מסגרות של משרד העבודה והרווחה ומשרד הדתות (לשעבר), החל משנת תשס"ט 2008/09 – רק תלמידים בבתי ספר לחניכים תחת השגחת משרד התעשייה, מסחר ותעסוקה.

התלמידים במערכת החינוך לפי שלב חינוך

- בשנת הלימודים תשע"ה (2014/15) מספר התלמידים במערכת החינוך, מגני הילדים ועד האוניברסיטאות עומד על 2,478,000, גידול של 637 אלף תלמידים משנת תש"ס. בחינוך הגבוה (אוניברסיטאות, מכללות וחינוך על-תיכוני) ניכר גידול משמעותי של 120,000 תלמידים (55%) בשנים אלה.
- סך כלל התלמידים במערכת החינוך לאחר הקמת המדינה עמד על 140,000 תלמידים. נכון להיום, מספר התלמידים במערכת החינוך גדול פי 18.
- בין תש"ס לתשע"ה גדל מספר התלמידים בגני ילדים ובבתי ספר בכ-35%. באותה תקופה, גדל תקציב משרד החינוך במחירים קבועים בכ-80%.
- רפורמת טרכטנברג היא אחת הסיבות שהביאה לגידול משמעותי במספר התלמידים בגני ילדים בשנת תשע"ג.
- משנת תשע"ב מספר הסטודנטים בחינוך הגבוה ובמוסדות האחרים גדל באופן מועט. בשנים אלה, גידול מספר התלמידים קיים בעיקר בבתי ספר ובגני ילדים.

מקור הנתונים: משרד החינוך, המינהל לכלכלה ותקציבים (אגף כלכלה וסטטיסטיקה)

מספר התלמידים (באלפים) בחינוך העברי ובחינוך הערבי - בתי ספר וגני ילדים*

- כ-75% מכלל אוכלוסיית התלמידים בשנת הלימודים תשע"ה 2014/15 לומדים בחינוך העברי וכ-25% בחינוך הערבי.
- נתוני התלמידים בחינוך הערבי כוללים את התלמידים במגזר הערבי, הדרוזי, הבדואי והצ'רקסי.

* נתוני גנ"י נכונים לחודשי ינואר

מקור הנתונים: משרד החינוך, המינהל לכלכלה ותקציבים (אגף כלכלה וסטטיסטיקה)

מספר התלמידים (באלפים) בחינוך העברי ובחינוך הערבי - בתי ספר וגני ילדים

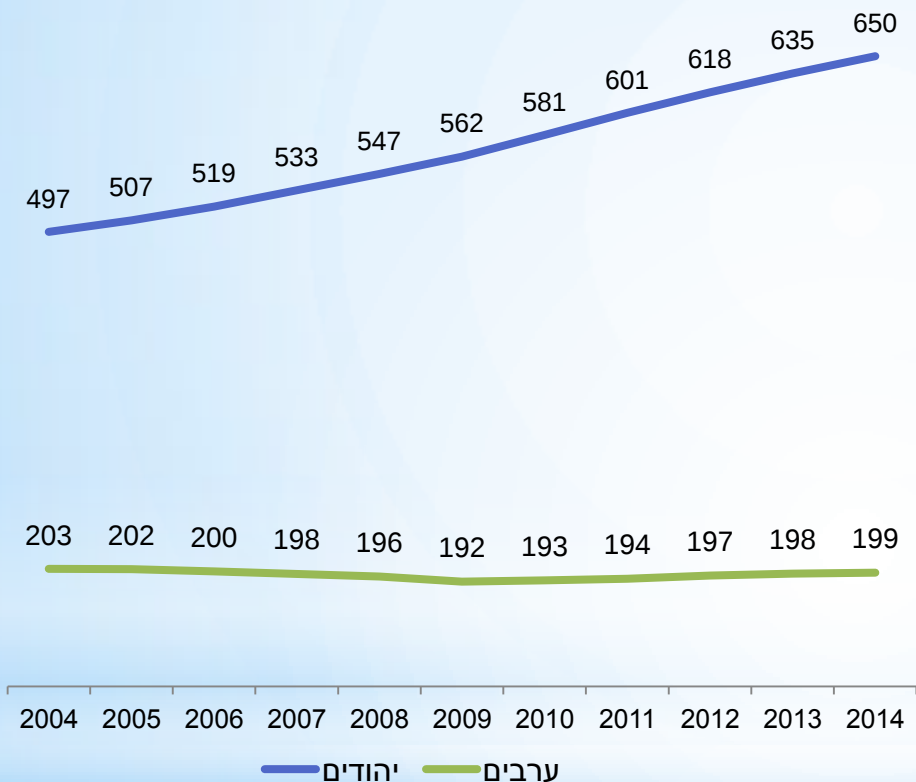
בין השנים תש"ס לתשע"ה החינוך העברי גדל ב-27% והחינוך הערבי בכ-61%. בפילוח לפי תקופות בנות 5 שנים, אחוז הגידול במספר התלמידים בחינוך העברי ובחינוך הערבי:

	אחוז הגידול בתקופה		
	תש"ס-תשס"ה	תשס"ה-תש"ע	תש"ע-תשע"ה
חינוך עברי	3.7%	7.0%	14.8%
חינוך ערבי	28.0%	14.4%	9.7%

משנת תש"ס קיימת בחינוך העברי עליה בקצב גידול מספר התלמידים ובחינוך הערבי קיימת ירידה.

אם בעבר קצב הגידול היה גבוה יותר בחינוך הערבי בהשוואה לחינוך העברי, משנת תש"ע המגמה התהפכה. בתקופה תש"ע-תשע"ה קצב הגידול בחינוך העברי היה גבוה יותר.

מספר ילדים בני 0-4 לפי מגזר בשנים 2004-2014 (אלפים)

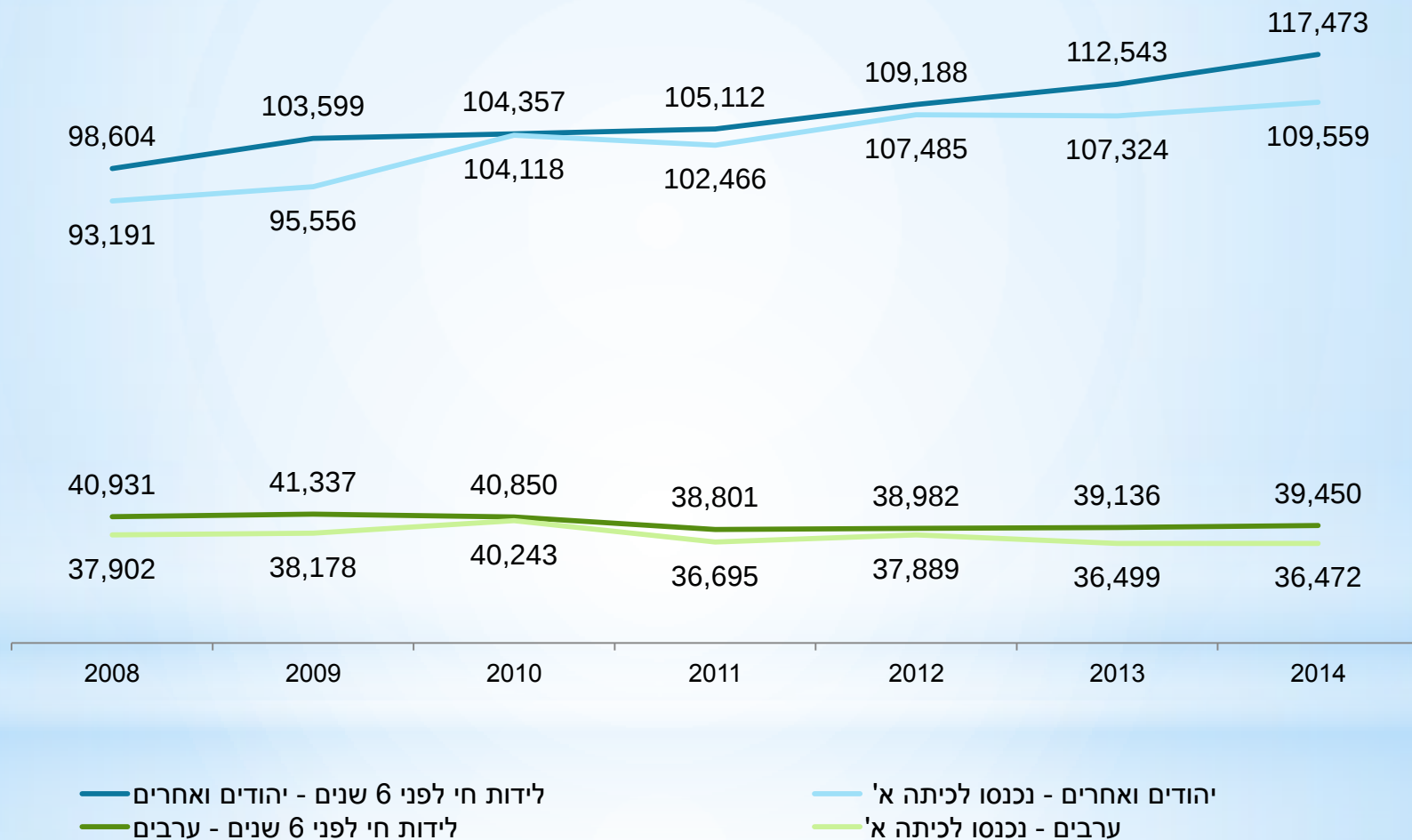

במגזר היהודי עלה מספר ילדים בני 0-4 בהתמדה בין השנים 2004-2014 מ-497,000 לכ-650,000 ילדים (עלייה של כ-31%).

במגזר הערבי ירד מספר ילדים בני 0-4 בכ-2% (כ-3,000 ילדים) בין 2004 ל-2014. עד שנת 2009 נרשמה ירידה של יותר מ-5% בשנים האחרונות נרשמה עלייה של כ-4%.

בתקופה הנבדקת גדל הפער במספר הילדים בין שני המגזרים ב-155,000 תלמידים המהווים גידול של 53%.

כניסות לכיתה א' ומספר לידות חי 6 שנים קודם

מקור הנתונים: משרד החינוך, המינהל לכלכלה ותקציבים (אגף כלכלה וסטטיסטיקה), למ"ס

כניסות לכיתה א' ומספר לידות חי 6 שנים קודם

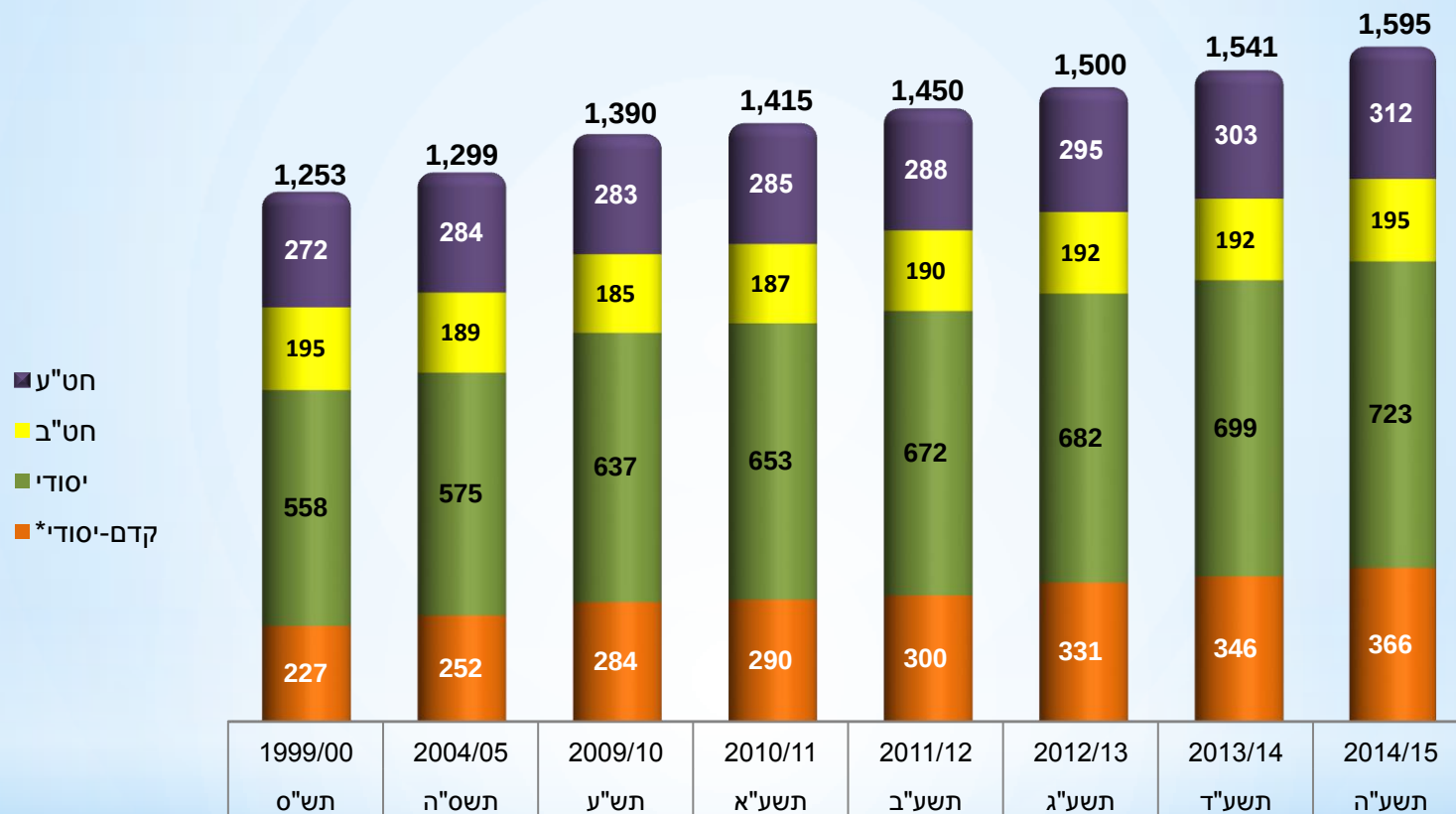
מהגרף אנו למדים שמגמת מספר הכניסות לכיתה א' מתנהגת באופן דומה לזו של לידות חי 6 שנים קודם. מספר הכניסות לכיתה א' נמוך יותר מאשר מספר הילדים שנולדו.

ההסברים העיקריים להפרש בן שני הגרפים הם ילדים בגילאי 6 הלומדים בגני הילדים ופטירות ילדים.

בין השנים 2008 ל-2014 מספר התלמידים הנכנסים לכיתה א' ומספר הלידות במגזר היהודי גדל בכ- 18%. במקביל, במגזר הערבי באותה תקופה נרשמה ירידה של כ-4%.

מניתוח המגמות במספר הילדים בני 0-4 במגזר הערבי נמצא כי משנת 2009 קיימת עלייה. אי לכך, צפויה עלייה במספר תלמידי כיתה א' בשנים הקרובות.

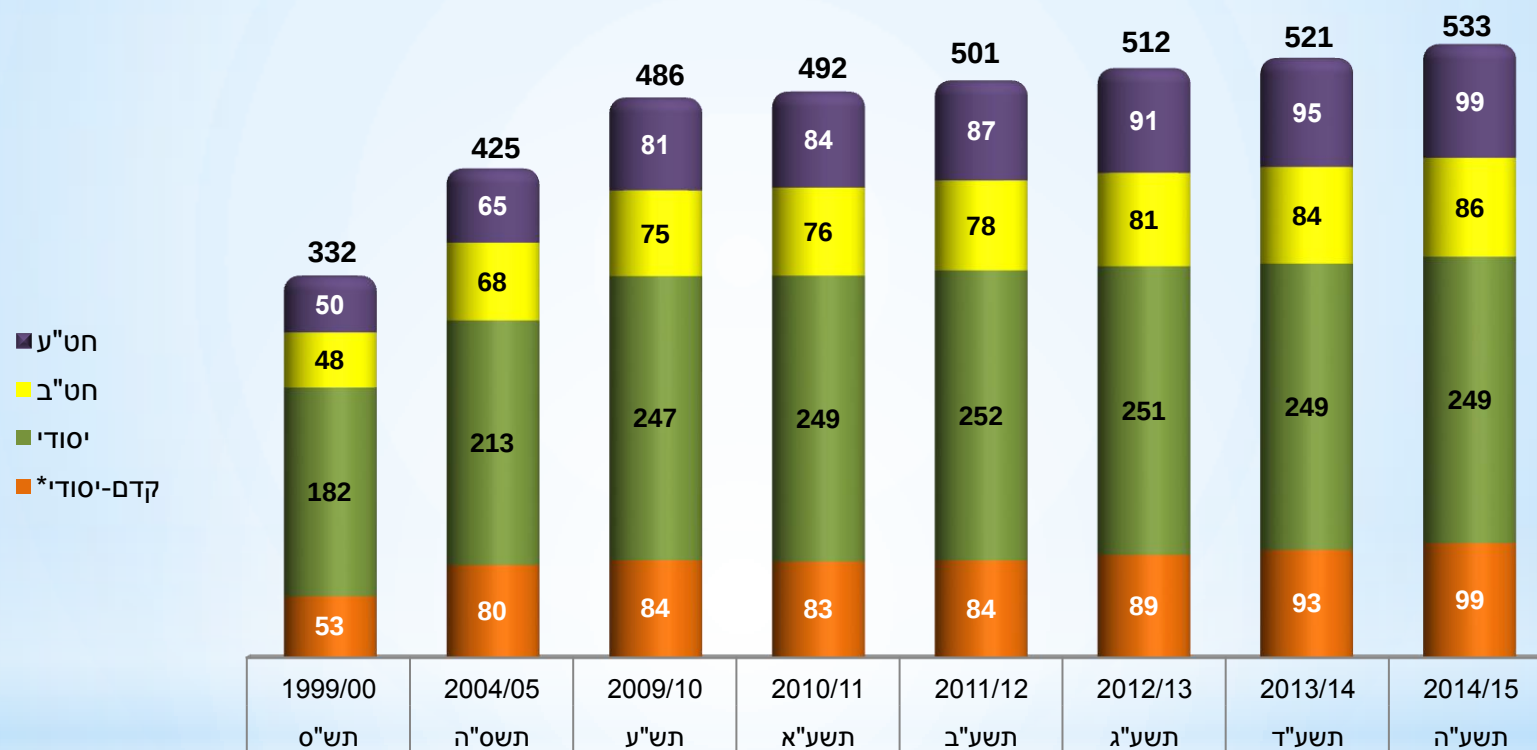
מספר התלמידים (באלפים) בבתי הספר ובגני הילדים בחינוך העברי

- בתשע"ה (2014/15) יש 1.6 מיליון תלמידים במגזר היהודי לעומת 1.25 מיליון בשנת תש"ס (1999/00).
- בין שנת הלימודים תש"ס לתשע"ה גדל מספר התלמידים בחינוך היסודי ב-29%, בחטיבת הביניים קיימת סטגנציה במספר התלמידים ובחטיבה העליונה ישנה עליה במספר התלמידים בשיעור של 15%.
- בשנת תשע"ב עמד שיעור הילדים בגנים ציבוריים על כ-82% מסך שכבת הגיל. בעקבות יישום ועדת טרכטנברג לאורך השנים, בשנת תשע"ה, עלה השיעור ל-91%.

* נתוני גנ"י נכונים לחודשי ינואר

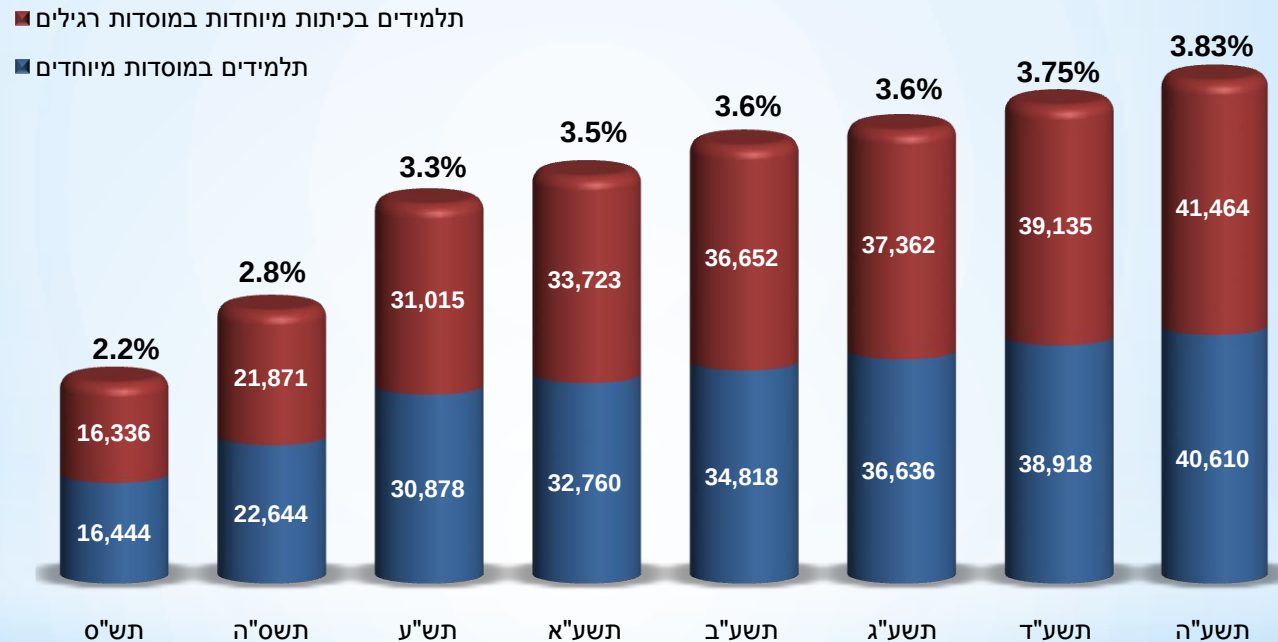
מספר התלמידים (באלפים) בבתי הספר ובגני הילדים* בחינוך הערבי

- מספר התלמידים בתשע"ה (2014/15) הוא 533,000 לעומת 332,000 בשנת תש"ס (1999/00).
- בין שנות הלימודים תש"ס ותשע"ה גדל מספר התלמידים בחינוך היסודי ב - 37%, בחטיבת הביניים ב - 80% ובחטיבה העליונה ב-100%.
- במגזר הערבי עמד שיעור המבקרים בגנים הציבוריים מסך שכבת הגיל על 72% עד לשנת תשע"ב. בעקבות יישום ועדת טרכטנברג בשנים תשע"ג-תשע"ה עלה השיעור ב- 9% בלבד, מכיוון שברוב יישובי המגזר המסגרות הציבוריות עבור ילדים בגנים כבר מסובסדות.

* נתוני גנ"י נכונים לחודשי ינואר

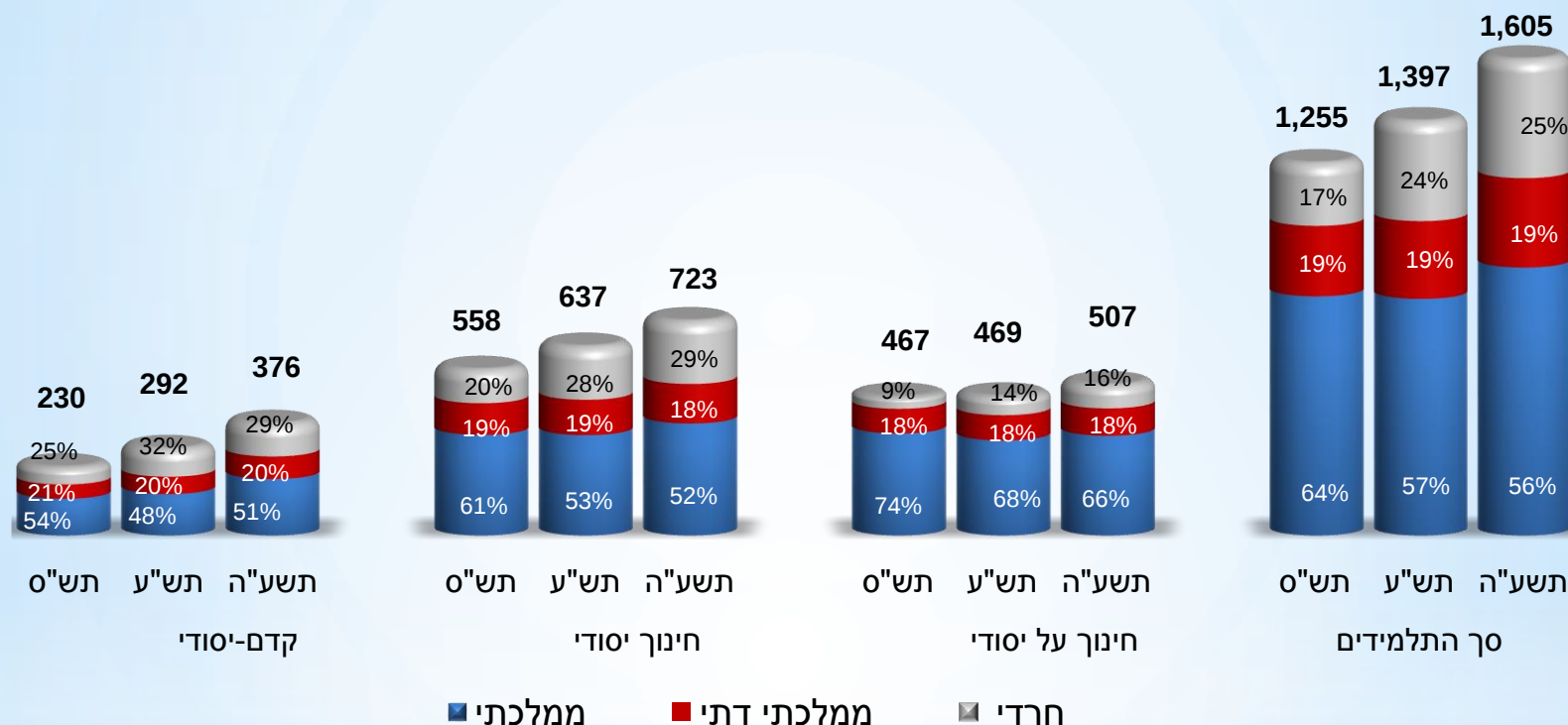
תלמידי החינוך המיוחד לפי סוג מוסד*

- בראש כל עמודה מוצג שיעור החינוך המיוחד מכלל התלמידים בשנתון.
- אחוז התלמידים בחינוך המיוחד מתוך כלל התלמידים גדל מ-2.2% ב-1999/00 ל-3.8% ב-2014/15. גידול זה ניתן להסביר על ידי הגברת המודעות לחינוך המיוחד וכמו כן בגין הוספת קטגוריות חדשות בחינוך המיוחד.
- הנתונים כוללים את תלמידי החינוך המיוחד בכל שלבי החינוך מגני ילדים ועד החטיבה העליונה. הגרף מציג הפרדה בין תלמידים בכיתות חינוך המיוחד במוסדות רגילים לבין תלמידים במוסדות לחינוך מיוחד.
- * לא נכללו תלמידי חינוך מיוחד הלומדים בכיתות רגילות במוסדות רגילים.

התפלגות תלמידי החינוך העברי בכל שלבי החינוך, לפי פיקוח

(אלפי, אחוזים)

בראש כל עמודה מוצג סך התלמידים בחינוך העברי.

במקבץ ה'קדם יסודי' ומקבץ 'סך תלמידים' נכללו נתוני גנ"י הנכונים לסוף שנה

• מספר התלמידים בחינוך העברי גדל ב- 11% בין השנים תש"ס – תש"ע, וכ- 15% בין השנים תש"ע - תשע"ה, סך הגידול עומד על 28%.

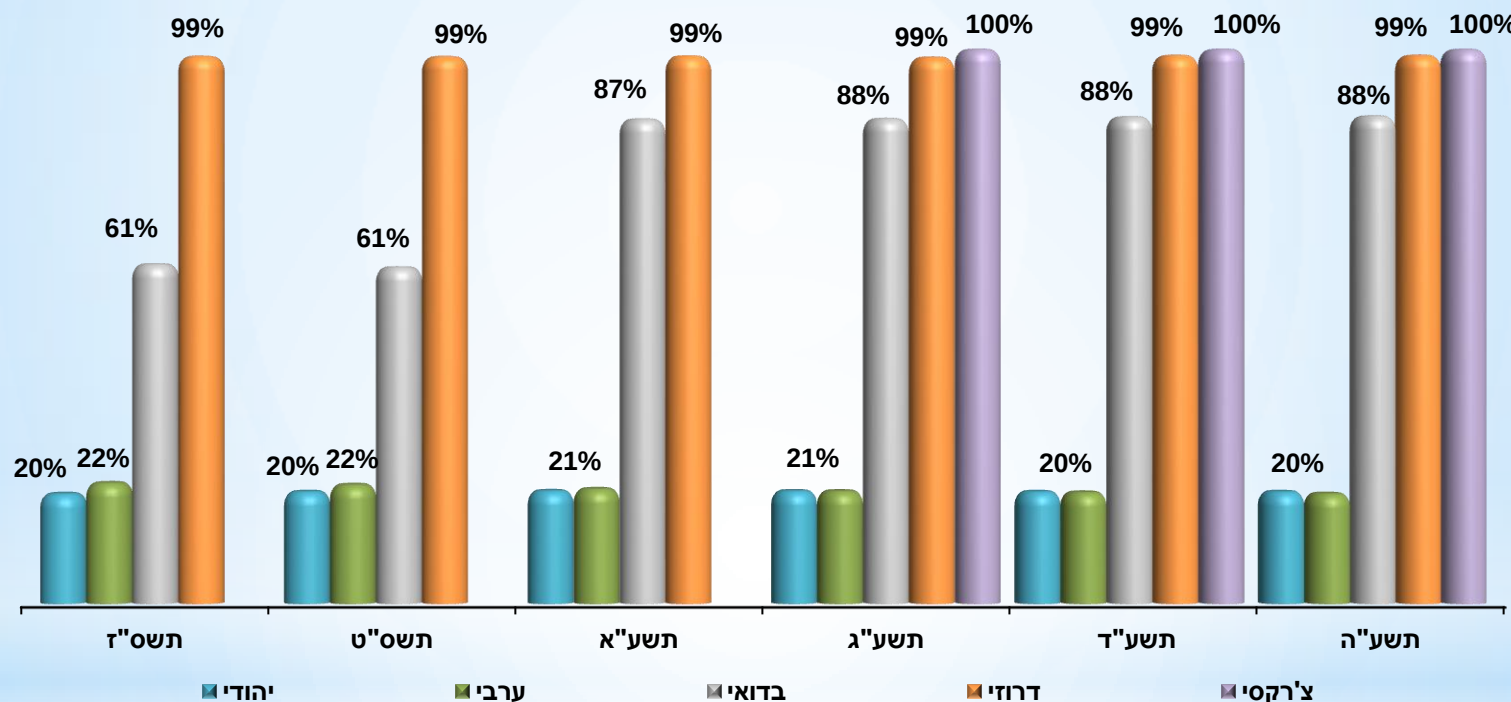
• בשנת תשע"ה, החינוך הממלכתי מהווה כ-56% מסך התלמידים.

התפלגות תלמידי החינוך העברי בכל שלבי החינוך, לפי פיקוח

- בין השנים תש"ס לתש"ע, מספר התלמידים בחינוך הממלכתי ירד ב-1%, החינוך הממלכתי דתי גדל בשיעור של כ-10% והחינוך החרדי גדל בשיעור של כ-59%
- בין השנים תש"ס לתשע"ה, מספר התלמידים בחינוך הממלכתי גדל בכ-12%, בחינוך הממלכתי דתי כ-27% ובחינוך החרדי בשיעור של כ-89% המהווים כ-25% מסך התלמידים בחינוך העברי.
- עיקר הגידול בחינוך הממלכתי התרחש בחמש השנים האחרונות.
- בכלל מערכת החינוך, פלח החינוך הממלכתי בירידה, החינוך הממלכתי דתי קבוע והחינוך החרדי גדל. מנגד, מספר התלמידים באותה תקופה גדל בכל שלבי החינוך והפיקוח.

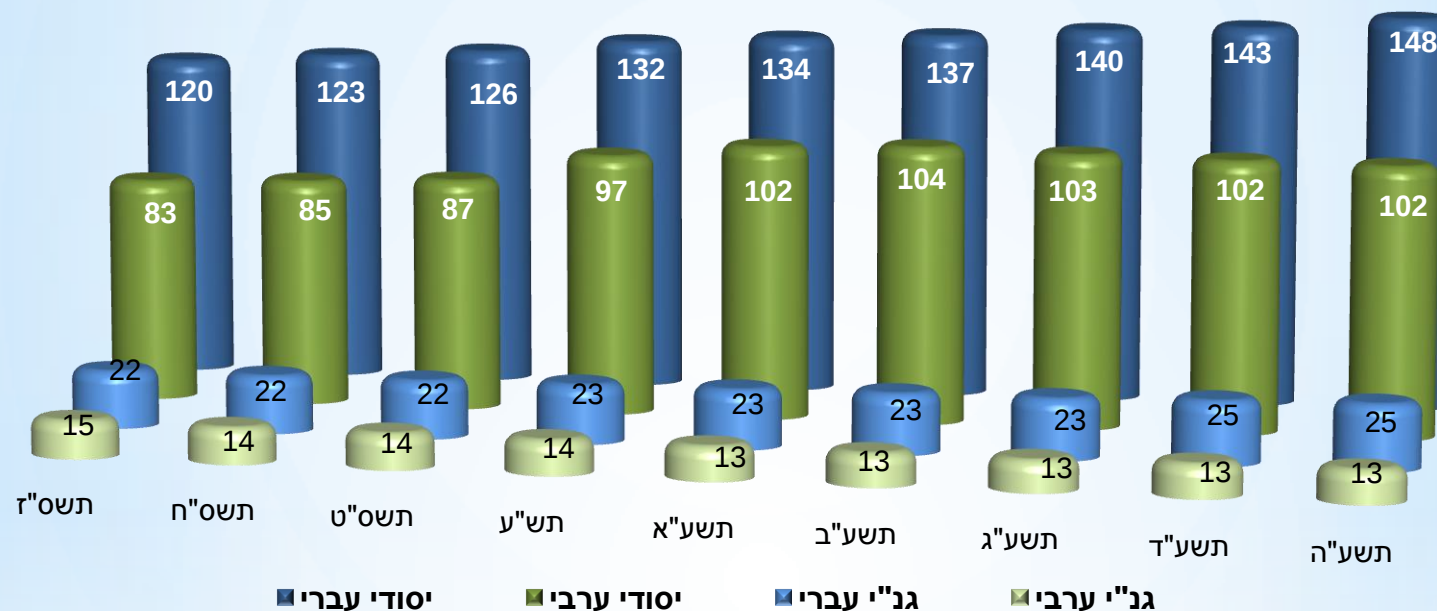
תלמידים במסגרת יום חינוך ארוך בחינוך היסודי

לפי מגזר (אחוזים)

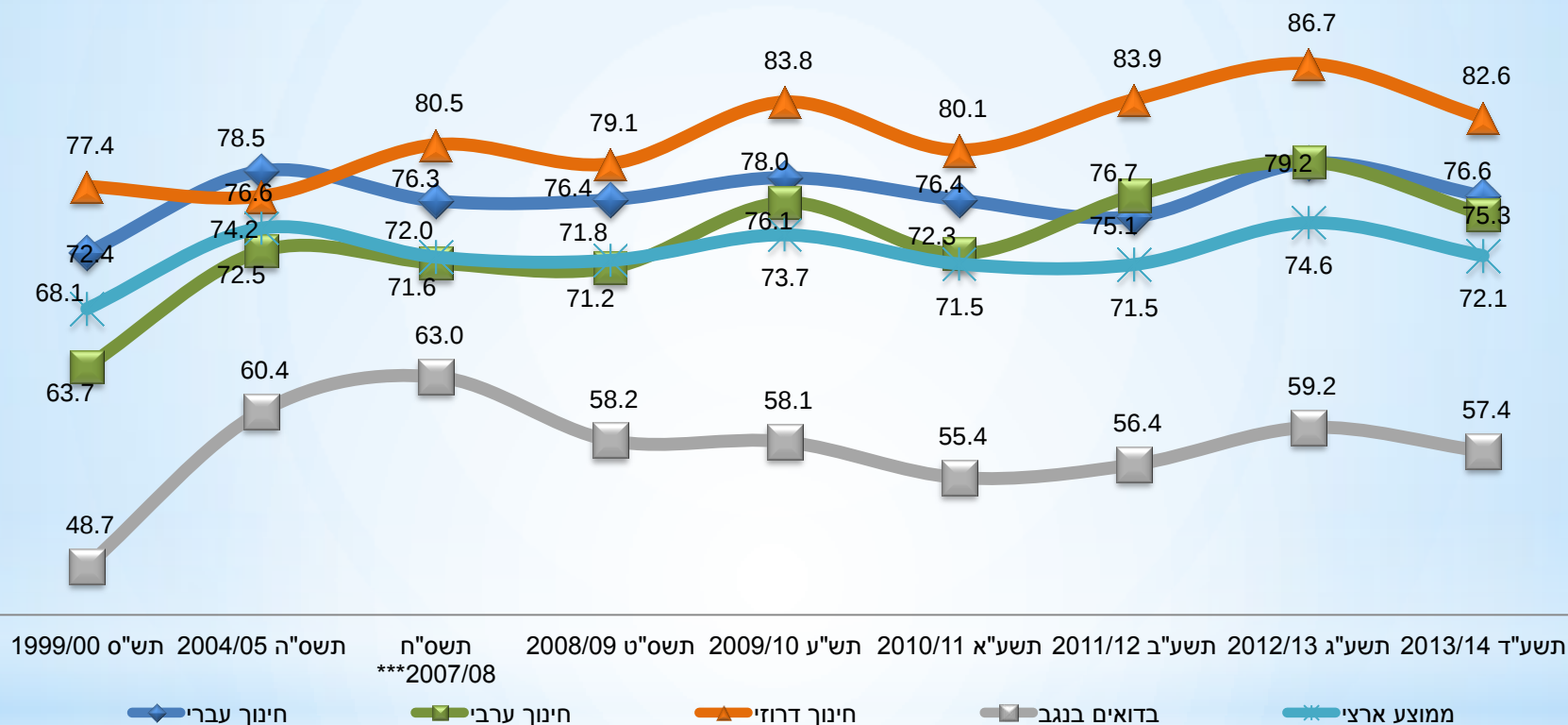
- במגזר הדרוזי, שיעור התלמידים במסגרת יום חינוך ארוך עומד על כ- 100% לאורך השנים.
- במגזר הצ'רקסי, שיעור התלמידים במסגרת יום חינוך ארוך עומד על כ- 100% משנה"ל תשע"ג, עת תחילת מסגרת יוח"א בבתי הספר הצ'רקסים.
- במגזר הבדואי, שיעור התלמידים עלה לאורך השנים ובשנת הלימודים תשע"ה הגיע ל 88%.
- במגזרים היהודי והערבי שיעור התלמידים במסגרת יום חינוך ארוך דומה לאורך השנים ועומד על 20% בתשע"ה.
- מסגרות יום חינוך ארוך כוללות יוח"א מלא, יוח"א קרן קרב מלא, יוח"א ללא כיתות ז-ט וחינוך מיוחד.

תלמידים ביום חינוך ארוך בגני הילדים ובחינוך היסודי (אלפים)

- במסגרת יום חינוך ארוך, מספר התלמידים בחינוך העברי ובחינוך הערבי עלה לאורך השנים משנת תשס"ה.
- בשנת 2014/15 מספר התלמידים שלמדו במסגרת יום חינוך ארוך ביסודי בחינוך העברי הוא כ- 148,000 ובחינוך הערבי כ- 102,000 תלמידים.
- בשנת 2014/15 מספר התלמידים שלמדו במסגרת יום חינוך ארוך בגני ילדים בחינוך העברי הוא כ- 25,400 ובחינוך הערבי כ- 13,200 תלמידים.
- מסגרות יום חינוך ארוך כוללות יו"א מלא, יו"א קרן קרב מלא, יו"א ללא כיתות ז-ט וחינוך מיוחד, החינוך הערבי כולל את החינוך הדרוזי, בדואי וצ'רקסי.

אחוז הניגשים* למבחני בגרות מתור הבוצת הגיל**

* בעת הוצאת הנתונים טרם שוקללו נתוני בגרות קיץ ולפיכך אין נתונים עבור תשע"ה.

** חישוב אחוז ניגשים מקבוצת הגיל בחינוך דוברי הערבית לא כולל את מזרח ירושלים אך הם נכללים בחישוב הממוצע הארצי.
בשנת תשע"ד היו 6,605 בני 17 תושבי מזרח ירושלים.

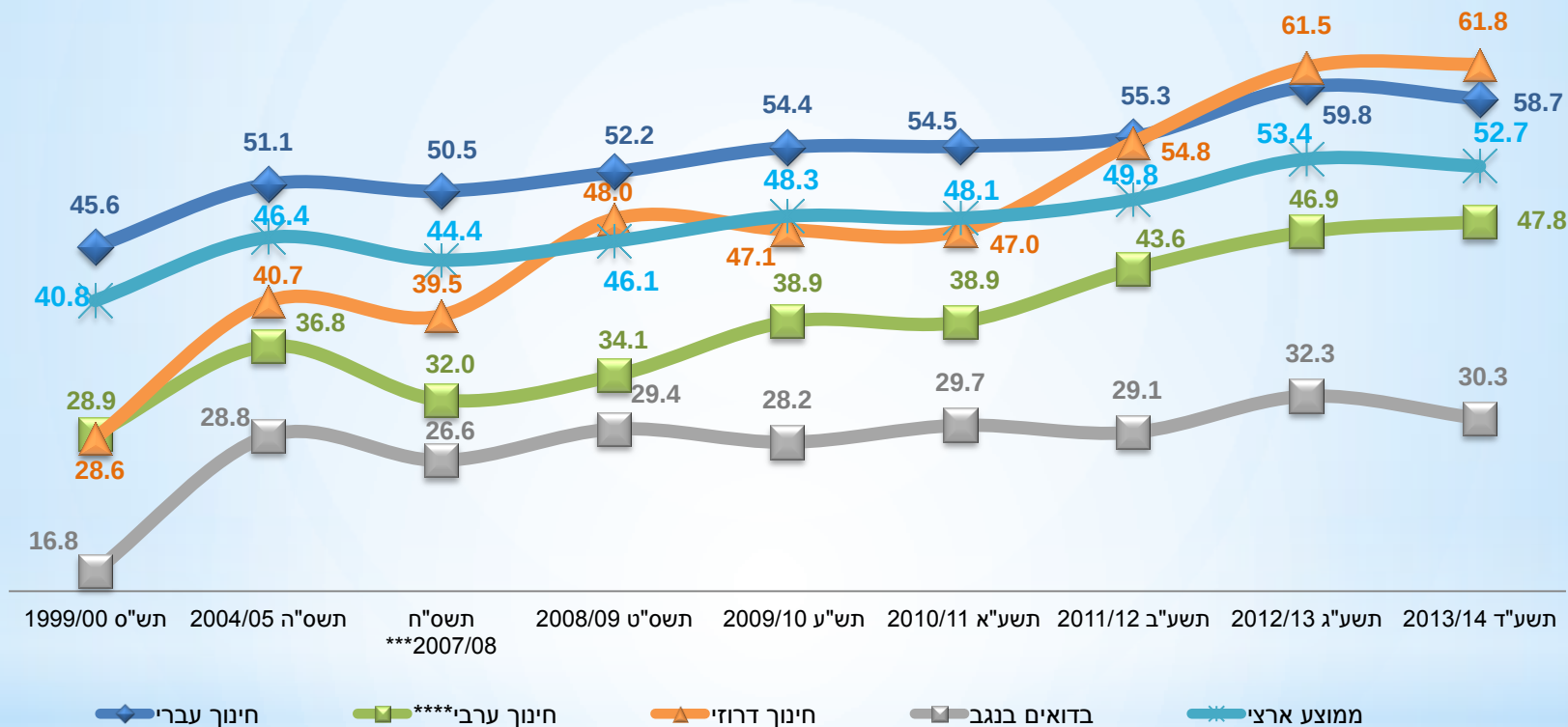
*** בשנת הלימודים תשס"ח 2007/08 נוצרה סדרה סטטיסטית חדשה לבני 17 במגזר החרדי, בשנת תשע"ד היו 17,519 חרדים.

אחוז הניגשים למבחני בגרות מתוך קבוצת הגיל

- בתשע"ד, רוב בני 17 ניגשו להיבחן בתעודת בגרות. עם זאת, קיימים הבדלים גדולים בין המגזרים. הטווח נע בין כ- 57% אצל הבדואים שבנגב לכ- 83% במגזר הדרוזי.
- שיעור הניגשים מקבוצת הגיל במגזר הבדואי הוא הנמוך. המגזר הדרוזי ממשיך להוביל את שיעור הניגשים מתוך קבוצת הגיל. אחוזי הניגשים במגזר היהודי ובמגזר הערבי דומים מאוד (כ-75%) וגבוהים מהממוצע הארצי.
- משנת תש"ס, כלל המגזרים מציגים עלייה בשיעור הניגשים מתוך קבוצת הגיל. בעשור האחרון, בכל המגזרים, אין שינוי משמעותי באחוז הניגשים להיבחן בבחינות הבגרות.

מקור הנתונים: משרד החינוך, המינהל לכלכלה ותקציבים (אגף כלכלה וסטטיסטיקה)

אחוז הזכאים* לתעודת בגרות מתור קבוצת הגיל**

* הזכאים כוללים את נבחני הקיץ, נבחני מועד ב' החל מ-2001 ונבחני משנה במועד החורף העוקב החל משנת 2002

** חישוב אחוז הזכאים מקבוצת הגיל בחינוך דוברי הערבית לא כולל את מזרח ירושלים אך הם נכללים בחישוב הממוצע הארצי,

בשנת תשע"ד היו 6,605 בני 17 תושבי מזרח ירושלים.

*** בשנת הלימודים תשס"ח 2007/08 נוצרה סדרה סטטיסטית חדשה לבני 17 במגזר החרדי, בשנת תשע"ד היו 17,519 חרדים.

אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתוך קבוצת הגיל

- בשנת תשע"ד 2013/14, כ- 53% זכאים לתעודת בגרות מתוך קבוצת הגיל, כאשר המגזר הדרוזי מציג את אחוז הזכאים הגבוה ביותר.
- בשנים תשע"ג ותשע"ד יותר ממחצית בני 17, היו זכאים לתעודת בגרות כאשר אחוז זה היה גבוה במיוחד במגזר הדרוזי ובמגזר היהודי. כמחצית מבני 17 במגזר הערבי, זכאים לתעודת בגרות וכשליש בקרב הנוער הבדואי.
- משנת תשס"ה קיימת עליה באחוז הזכאים לתעודת בגרות בכל המגזרים, פרט לבדואים שבנגב המחזיקים באחוז דומה לאורך השנים.
- ההפרש בין אחוז הניגשים לאחוז הזכאים לתעודת בגרות מתוך קבוצת הגיל, הינו אחוז בני 17 שלא סיימו בהצלחה את המבחנים או לא השלימו את המבחנים בכל מקצוע.

מקור הנתונים: משרד החינוך, המינהל לכלכלה ותקציבים (אגף כלכלה וסטטיסטיקה)

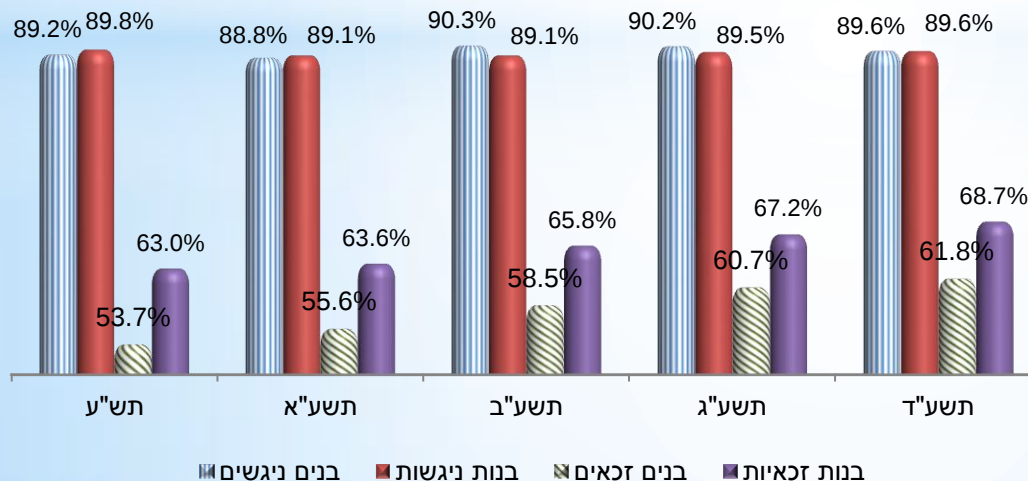
הניגשים והזכאים לבגרות מסך הלומדים

בחלוקה לפי מגדר

מגדר	שנת לימודים	מספר הלומדים	מספר הניגשים	אחוז הניגשים מלומדים	מספר הזכאים	אחוז הזכאים מלומדים
בנים	תשע"ב	44,634	40,295	90.3%	26,104	58.5%
	תשע"ג	46,440	41,889	90.2%	28,178	60.7%
	תשע"ד	47,049	42,174	89.6%	29,065	61.8%
בנות	תשע"ב	51,944	46,270	89.1%	34,158	65.8%
	תשע"ג	54,546	48,832	89.5%	36,677	67.2%
	תשע"ד	54,099	48,482	89.6%	37,183	68.7%

- בשנים תש"ע – תשע"ד שיעורי הניגשים לבגרות בקרב הבנים והבנות זהים, אך שיעורי הזכאות לבגרות בקרב הבנות גבוהים לעומת שיעורי הזכאות בקרב הבנים.
- שיעור הזכאות לבגרות הולך וגדל בקרב שני המינים, כאשר בקרב הבנים שיעור הגידול גבוה יותר.

שיעורי ניגשים וזכאים לבגרות מסך הלומדים לפי מגדר

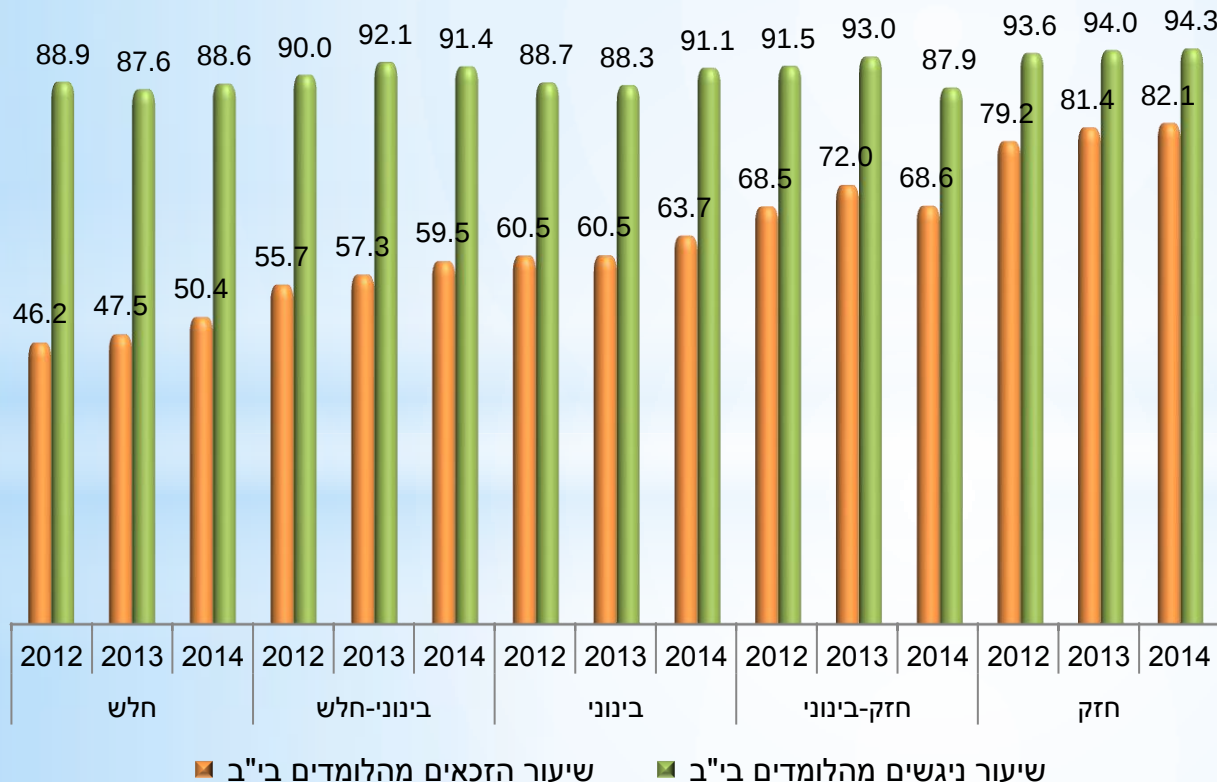

- הנתונים בגרף מתייחסים לכ- 80% משכבת הגיל הלומדים במוסדות המגזר הערבי, בכיתה י' - כ 101,000 מתוך כ-125,000 בשכבת הגיל. מבין התלמידים שאינם לומדים במוסדות אלו, כ- 7,500 לומדים במוסדות החינוך החרדי, כ- 3,500 במוסדות המגזר הערבי במזרח ירושלים, כ- 3,600 במסלולי לימוד מקצועיים של משרד הכלכלה כשחלקם נבחרים בבגרות במסלול אקסטרני, כ-2,200 בפרויקט היל"ה, וכ- 7,000 בחינוך ביתי, מסלולי אקסטרני או שאינם לומדים.

מקור הנתונים: משרד החינוך, אגף בחינות

הניגשים והזכאים לבגרות מסר הלומדים

בחלוקה לפי קבוצת מדרג טיפוח*

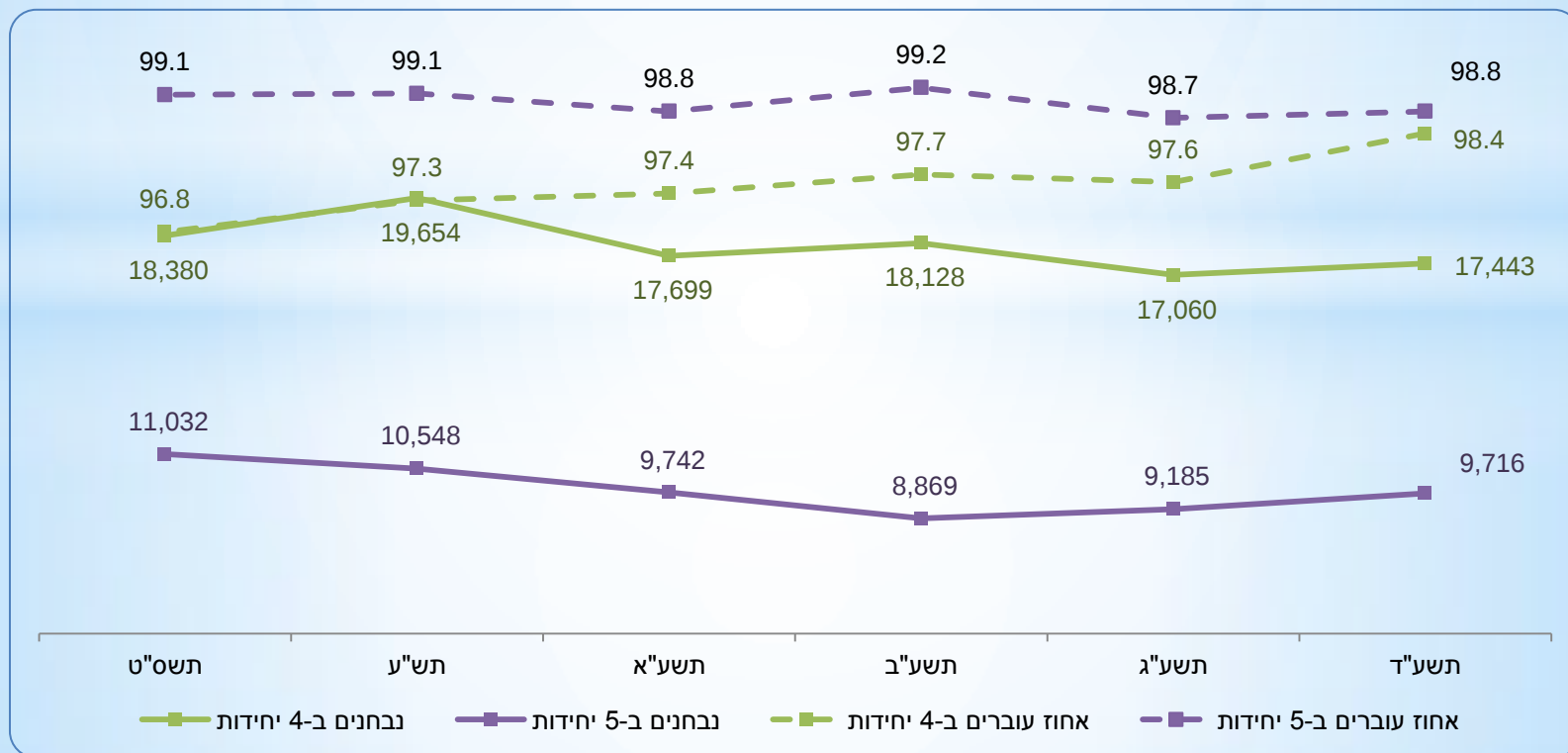
* הנתונים כוללים מוסדות שחושב להם מדד טיפוח

- בכל קבוצת מדד הטיפוח הייתה עלייה בין השנים תשע"ב לתשע"ד באחוז הזכאים לתעודת בגרות למעט קבוצת הטיפוח בינוני-חזק.
- אחוז הזכאים לתעודת בגרות עולה עם מדד הטיפוח. הוא נמוך יותר בקבוצת המדד הנמוכה (כ-50.4% בתשע"ד) ועולה בקבוצת המדד הבינונית (לכ-63.7%). אחוז זה גבוה בקבוצת המדד הגבוהה (כ-82.1%). ממצא זה נכון לכל השנים, למעט קבוצת הטיפוח בינוני-חזק.
- אחוז הניגשים למבחני בגרות מהלומדים בכלל בתי הספר המגישים לבגרות בשנת תשע"ד עמד על 65.5%, עליה ב-1.3% לעומת שנת הלימודים תשע"ג.

מקור הנתונים: משרד החינוך, אגף בחינות

ניגשים וזכאים לבגרות במתמטיקה 4-5 יחידות לימוד

בלימודי המתמטיקה חווים התלמידים מעט מעולמו של המתמטיקאי המעלה השערות חדשות שאותן עליו לאמת תוך התבססות על הנחות יסוד, אקסיומות, הגדרות ומשפטים. המתמטיקה מתפתחת בשני ערוצים מקבילים אך משיקים, הן כמדע תיאורטי טהור והן כמדע יישומי - בפעילות האנושית. כלים מתמטיים מתקדמים הם מרכיב חיוני בכל הענפים המדעיים כמו: פיזיקה, ביולוגיה, רובוטיקה, פיננסים, מחשבים ורפואה.

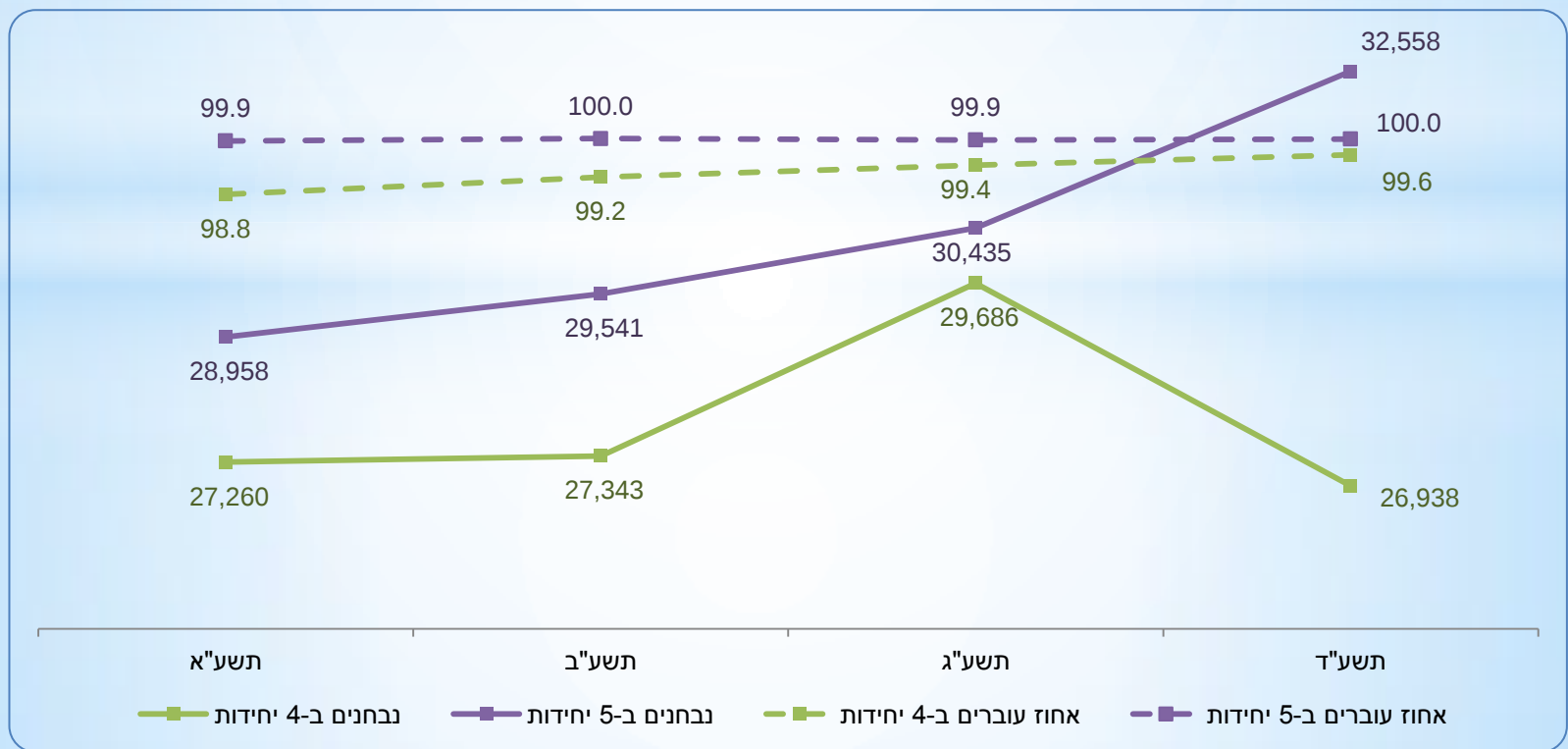

ניגשים וזכאים לבגרות במתמטיקה 4-5 יחידות לימוד

- משנת תשס"ט ועד תשע"ד חלה ירידה של 12% במספר הנבחנים בבגרות במתמטיקה בהיקף 5 יחידות לימוד ו 5% בהיקף 4 יחידות לימוד.
- בשנת הלימודים תשע"ד, כרבע מתוך כלל 66 אלף הזכאים לתעודת בגרות, צלחו את המבחן במתמטיקה ברמת 4 יחידות לימוד וכ-14% ברמת 5 יחידות לימוד.
- בשנת הלימודים תשע"ו הושקה רפורמת 'לתת חמש' לעידוד והגברת למידת מקצוע המתמטיקה ברמת 5 יחידות לימוד.
- ✓ בתוך 4 שנים יוכפל מספר הלומדים 5 יח"ל במתמטיקה ל-18,000 תלמידים.
- ✓ בתוך 4 שנים יוכפל מספר המורים המלמדים 5 יח"ל מתמטיקה מ-1,000 ל-2,000 מורים. משרד החינוך ישביח את איכות ההוראה וישקיע משאבים בהכשרה ובתמריץ להוראת מתמטיקה.

נבחנים וזכאים לבגרות באנגלית לפי יחידות לימוד

מעמדה של השפה האנגלית נקבע כשפה העיקרית בעולם. האנגלית היא שפה המזוהה יותר מכל שפה אחרת עם סחר בינלאומי ותיירות, עם השכלה גבוהה ומחקר ועם כלי התקשורת האלקטרוניים. זו השפה הנחשבת לנכס היקר ביותר של אזרחי ישראל רב-לשוני, אחרי העברית והערבית. הרחבת לימודי האנגלית (4-5 יחידות לימוד) הינה תנאי סף לקבלה ללימודים באוניברסיטאות ובחלק ממסלולי הלימוד במכללות.

נבחנים וזכאים לבגרות באנגלית לפי יחידות לימוד

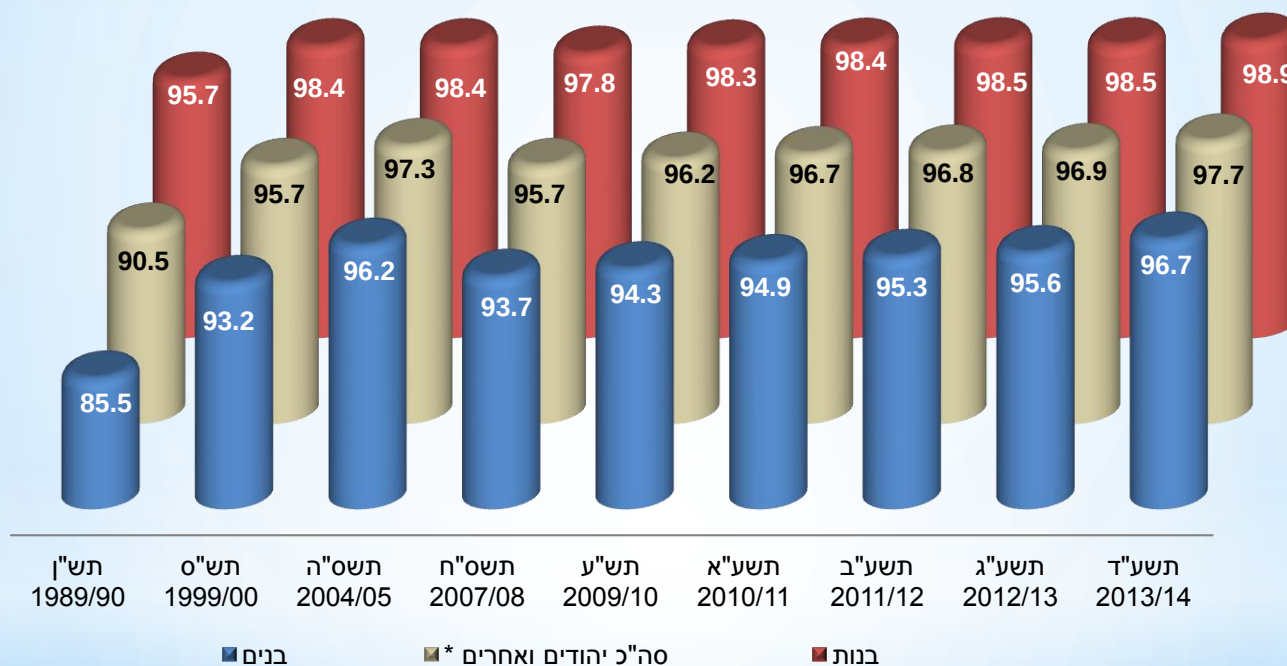
- משנת תשע"א ועד תשע"ד חלה עלייה של 12% במספר הנבחנים בבגרות באנגלית בהיקף של 5 יחידות לימוד, בהתאמה, חלה עלייה קרוב לאחוז אחד בשיעורי הזכאות בהיקף 4 יחידות לימוד כאשר שיעורי הזכאות בהיקף 5 יחידות הינם ללא שינוי ועומדים על 100%.
- בשנת הלימודים תשע"ד, כ 41% מתוך כלל 66 אלף הזכאים לבגרות צלחו את המבחן באנגלית ברמת 4 יחידות לימוד וכמחציתם ברמת 5 יחידות לימוד.

שיעורי הלמידה ואחוז הנשירה - הגדרות

- **שיעורי למידה** – מספר הילדים הלומדים במסגרות לימודיות בפיקוח משרד החינוך או בפיקוח משרד ממשלתי אחר, מתוך מספר הילדים בגילאים הרלוונטיים, ללא התייחסות לדרגת כיתה.
➤ שיעור הלמידה מחושב על בסיס נתוני קובץ התלמידים בפיקוח משרד החינוך, קובץ הלומדים בתכנית היל"ה (החל בשנת הלימודים תשע"ד), קובץ התלמידים בבתי ספר תעשייתיים ולחניכים שבפיקוח משרד הכלכלה. לא משתתפים בחישוב שיעור התלמידים הזרים ותלמידים תושבי מזרח ירושלים.
- **תלמיד נושר** – תלמיד שעזב את בית ספרו במהלך שנת הלימודים או בסופה ולא המשיך את לימודיו בבית ספר אחר, ללא התייחסות למסגרת הלימודית ושנת העזיבה.
- **אחוז התלמידים הנושרים** – מספר התלמידים שיצאו ממוסדות החינוך בכל זמן נתון לאורך השנים מתוך כלל התלמידים בני אותו גיל* הלומדים במסגרות לימודיות בפיקוח משרד החינוך או בפיקוח משרד ממשלתי אחר בשנת הלימודים הנבדקת.

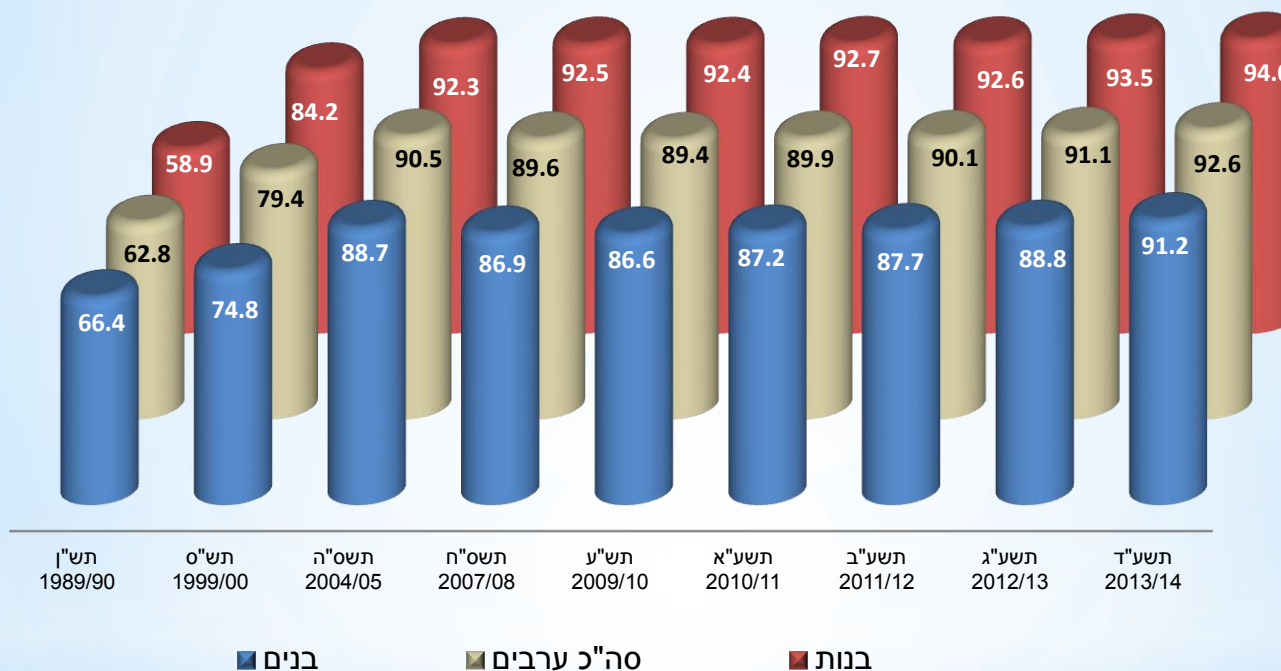
* ללא התלמידים שלא שובצו מעולם במערכת החינוך

שיעורי הלמידה בחינוך העברי מתוך קבוצת הגילאים 17-14

- בחינוך העברי, שיעורי הלמידה של בנות בגילאי 17-14 גבוהים יותר מאלה של הבנים באותה קבוצת גיל.
 - בשנת הלימודים תשע"ד-2013/14, שיעור הלמידה של בני 17-14 בחינוך העברי היה ל-97.7% והוא במגמת עליה מתמדת.
 - החל משנת הלימודים תשס"ב, בנוסף למוסדות שבפיקוח משרד החינוך נכללו גם מוסדות בפיקוח משרדים אחרים.
 - החל בשנת הלימודים תשע"ד כולל תלמידים בפרוייקט היל"ה שבפיקוח משרד החינוך.
- * אוכלוסיית יהודים ואחרים כוללת אוכלוסייה נוצרית שאינה ערבית, בני דתות אחרות ואוכלוסייה ללא סיווג דת.

שיעורי הלמידה בחינוך הערבי: מתור קבוצת הגילאים 14-17

- בחינוך הערבי, שיעורי הלמידה של בנות 14-17 גבוהים מאלה של הבנים באותה קבוצת גיל.
 - בשנת הלימודים תשע"ד – 2013/14, שיעורי הלמידה של בני 14-17 בחינוך הערבי הגיעו ל – 92.6% והוא במגמת עליה מתמדת. החל משנת הלימודים תשס"ב, בנוסף למוסדות שבפיקוח משרד החינוך נכללו גם מוסדות בפיקוח משרדים אחרים.
 - החל בשנת הלימודים תשע"ד כולל תלמידים בפרוייקט היל"ה שבפיקוח משרד החינוך.
- * לא כולל מזרח ירושלים (באוכלוסייה ובתלמידים).

שיעורי הלמידה מתור קבוצת הגילאים 14-17

ההשוואה בין החינוך העברי לחינוך הערבי

- משנת הלימודים תש"ס, במגזר העברי והערבי, שיעורי הלמידה בקרב הבנות בגילאי 14-17 גבוהים לעומת הבנים בקבוצת הגיל.
- בהשוואה בין שני המגזרים, ניתן לראות כי בחינוך הערבי שיעורי הלמידה נמוכים יותר לעומת החינוך העברי. מציאות זו רווחת הן בקרב הבנים והן בקרב הבנות. עם זאת, הפער בין המגזרים הולך מצטמצם עם השנים.
- משנת הלימודים תש"ן ועד שנת הלימודים תשע"ד חל גידול בשיעורי הלמידה בחינוך העברי (8%) לעומת גידול משמעותי (47%) בקרב החינוך הערבי.

מקור הנתונים: משרד החינוך, המינהל לכלכלה ותקציבים (אגף כלכלה וסטטיסטיקה)

נשירה שנתית ממערכת החינוך

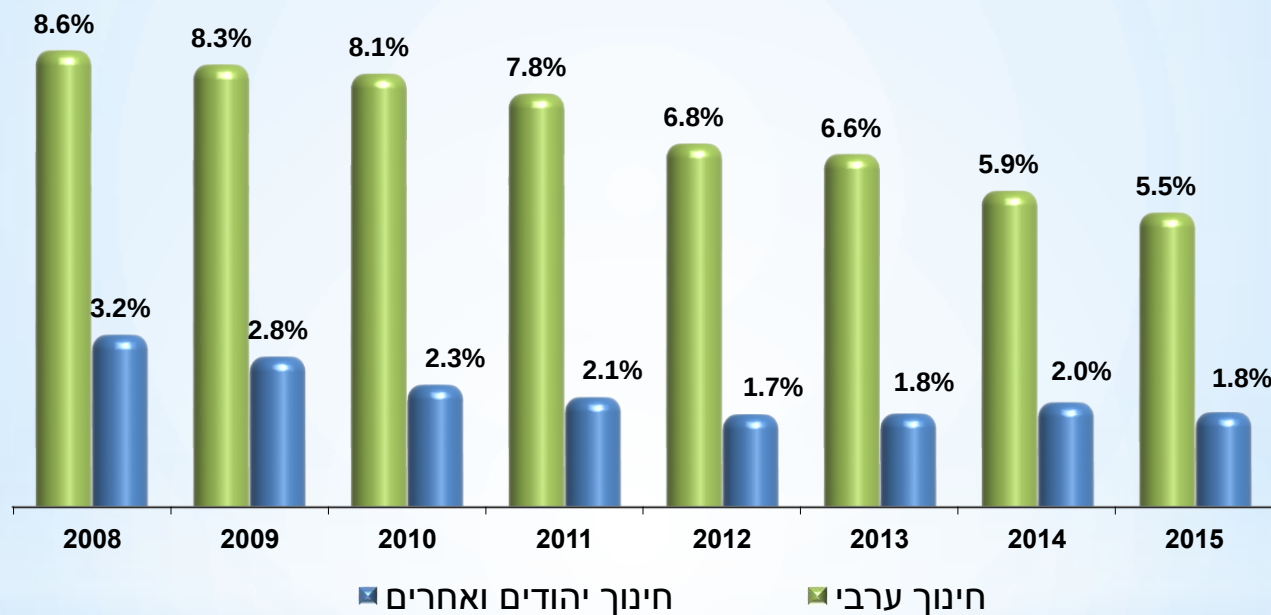
אחוז: נשירה של תלמידים בגילאי 13-18 בשנים 2014-15

מתוכם גילאי 15-18			מתוכם: גילאי 14-13			גילאי 18-13			
אחוז נשירה	מתוכם: מספר נושרים	סה"כ תלמידים	אחוז נשירה	מתוכם: מספר נושרים	סה"כ תלמידים	אחוז נשירה	מתוכם: מספר נושרים	סה"כ תלמידים	
2015									
2.7%	13,685	503,876	1.0%	2,576	263,428	2.1%	16,261	767,304	סה"כ תלמידים
1.8%	6,748	378,424	1.0%	1,942	196,842	1.5%	8,690	575,266	חינוך עברי
5.5%	6,937	125,452	1.0%	634	66,586	3.9%	7,571	192,038	חינוך ערבי
2014									
2.9%	14,514	492,496	0.9%	2,413	259,876	2.2%	16,927	752,372	סה"כ תלמידים
2.0%	7,296	370,957	0.9%	1,748	193,512	1.6%	9,044	564,469	חינוך עברי
5.9%	7,218	121,539	1.0%	665	66,364	4.2%	7,883	187,903	חינוך ערבי

- בשנת 2015 למדו כ- 767,304 תלמידים בני 13-18, מתוכם כשליש בני 13-14. כ-16,261 תלמידים בני 13-18 נשרו ממערכת החינוך ומתוכם כ-15.8% היו בני 13-14. מרבית הנשירה מתקיימת במעבר לחטיבה העליונה ולקראת סיום 12 שנות לימוד כאשר שיעור הנשירה במגזר הערבי גבוה יותר מפי 3 לעומת שיעור הנשירה במגזר היהודי.
- כ-2.1% מכלל התלמידים בני 13-18 נשרו ממערכת החינוך ב-2015. אחוז זה יורד לכ-1% כשמדובר על תלמידים בני 13-14. בחינוך העברי ובמיוחד בחינוך הערבי, אחוז הנושרים בגילאים 13-14 נמוך בהשוואה לאחוז זה בגילאים 13-18.

נשירה שנתית ממערכת החינוך

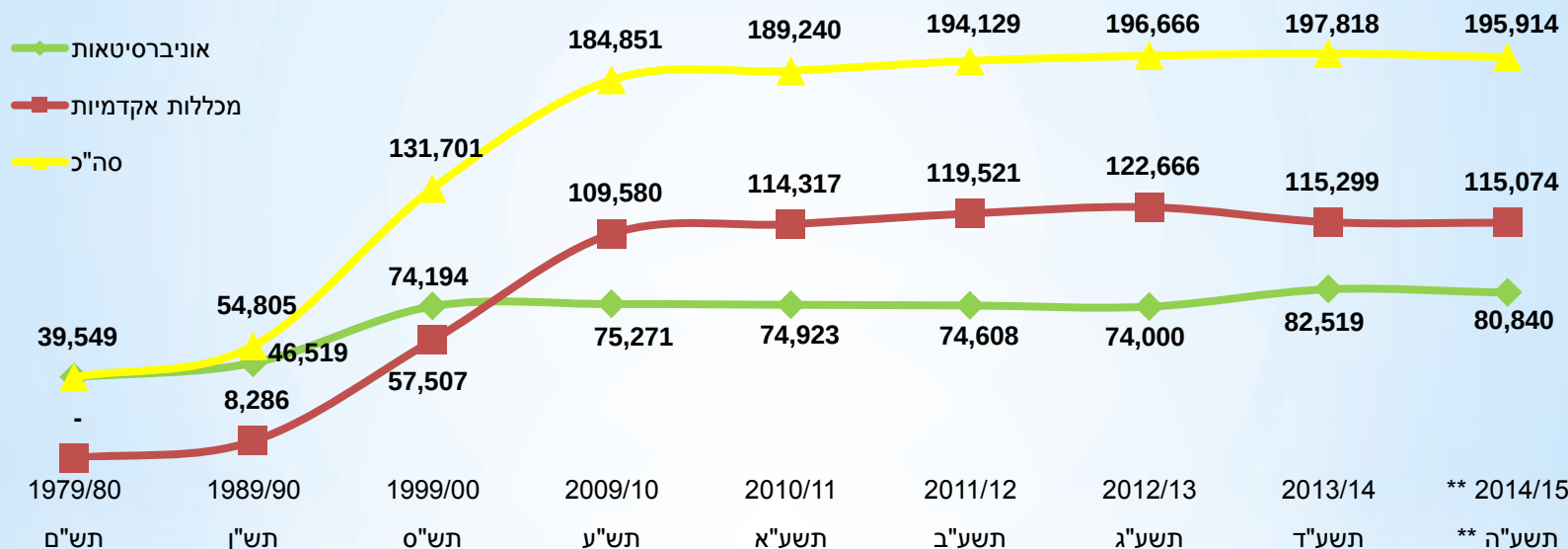
אחוזי נשירה של תלמידים* בגילאי 15-18

- בין השנים 2008 ל-2015, בחינוך הערבי, אחוז התלמידים הנושרים גבוה יותר לעומת החינוך העברי. עם זאת, חלה ירידה משמעותית באחוז הנושרים בחינוך הערבי, לעומת עלייה קלה בשיעורי הנשירה בחינוך העברי משנת 2013.
- רוב מקרי הנשירה מתרחשים במעבר משנת לימודים אחת לבאה (קרי חופשת הקיץ).
- * נשירה שנתית מתייחסת לתלמידים שעזבו את הלימודים בבתי הספר שבפיקוח מסגרות החינוך הממשלתיות, החינוך התמ"ת והדתות. החל משנת תשע"ג, נתוני הנשירה מקורם בסדרת נתונים חדשה בשל שינוי מתודולוגי בשיטת איסוף הנתונים.

תלמידים בהשכלה הגבוהה

סטודנטים לתואר ראשון באוניברסיטאות ובמכללות אקדמיות*

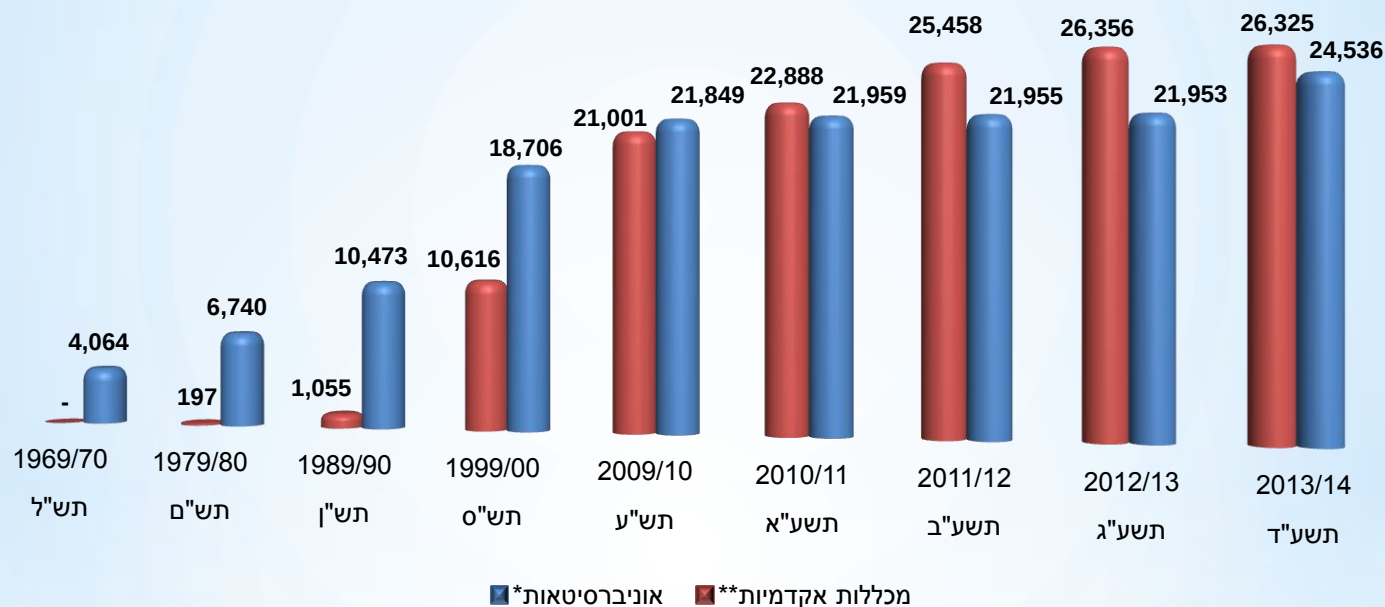

- מספר תלמידי תואר ראשון גדל בהתמדה בעשורים האחרונים ומספרם הגיע לכ-196,000 בשנת 2014/15 - תשע"ה.
- החל משנת תשע"ד מכללת אריאל הוכרה כאוניברסיטה. משנה זו, מועמדים, סטודנטים ומקבלי תארים ממוסד זה, נכללים בנתוני האוניברסיטאות. עד שנת תשע"ג, לרבות שנה זו, הם נכללו בנתוני המכללות האקדמיות.
- המכללות האקדמיות החלו לפעול בשנות השמונים וצברו תאוצה חדה יותר מאשר האוניברסיטאות, בשנת 2003 מספר התלמידים לתואר ראשון במכללות עלה לראשונה על מספר התלמידים באוניברסיטאות.

* לא כולל תלמידים מהאוניברסיטה הפתוחה וסטודנטים בלימודי המשך, נתוני המכללות כוללים את המכללות להכשרת עובדי הוראה.

** הנתונים מבוססים על עיבוד ראשוני של קובצי המוסדות שהוכנו סמוך לקבלתם.

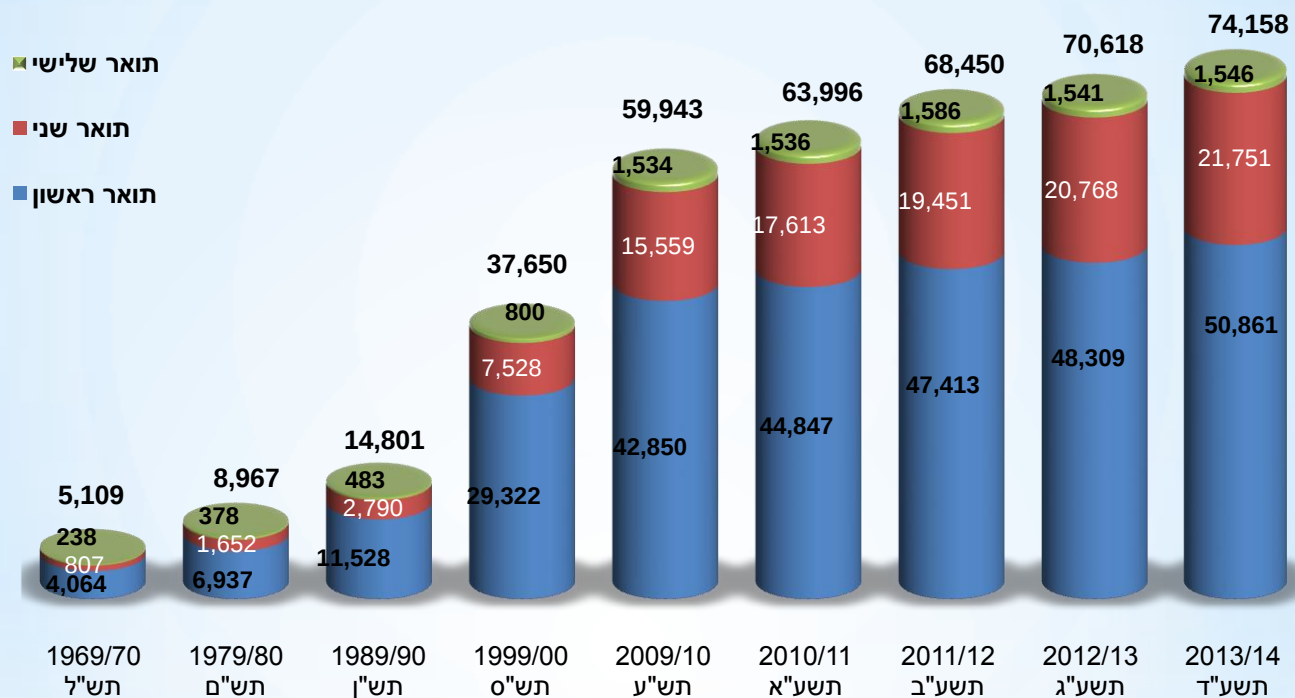
מקבלי תואר ראשון באוניברסיטאות* ובמכללות אקדמיות**

- משנת 2000, מספר מקבלי תואר ראשון במכללות גדל פי 2.5 ועבר בתש"ע את מספר מקבלי התואר הראשון באוניברסיטאות.
- החל משנת תשע"ד מכללת אריאל הוכרה כאוניברסיטה. משנה זו, מועמדים, סטודנטים ומקבלי תארים ממוסד זה, נכללים בנתוני האוניברסיטאות. עד שנת תשע"ג לרבות שנה זו, הם נכללו בנתוני המכללות האקדמיות.

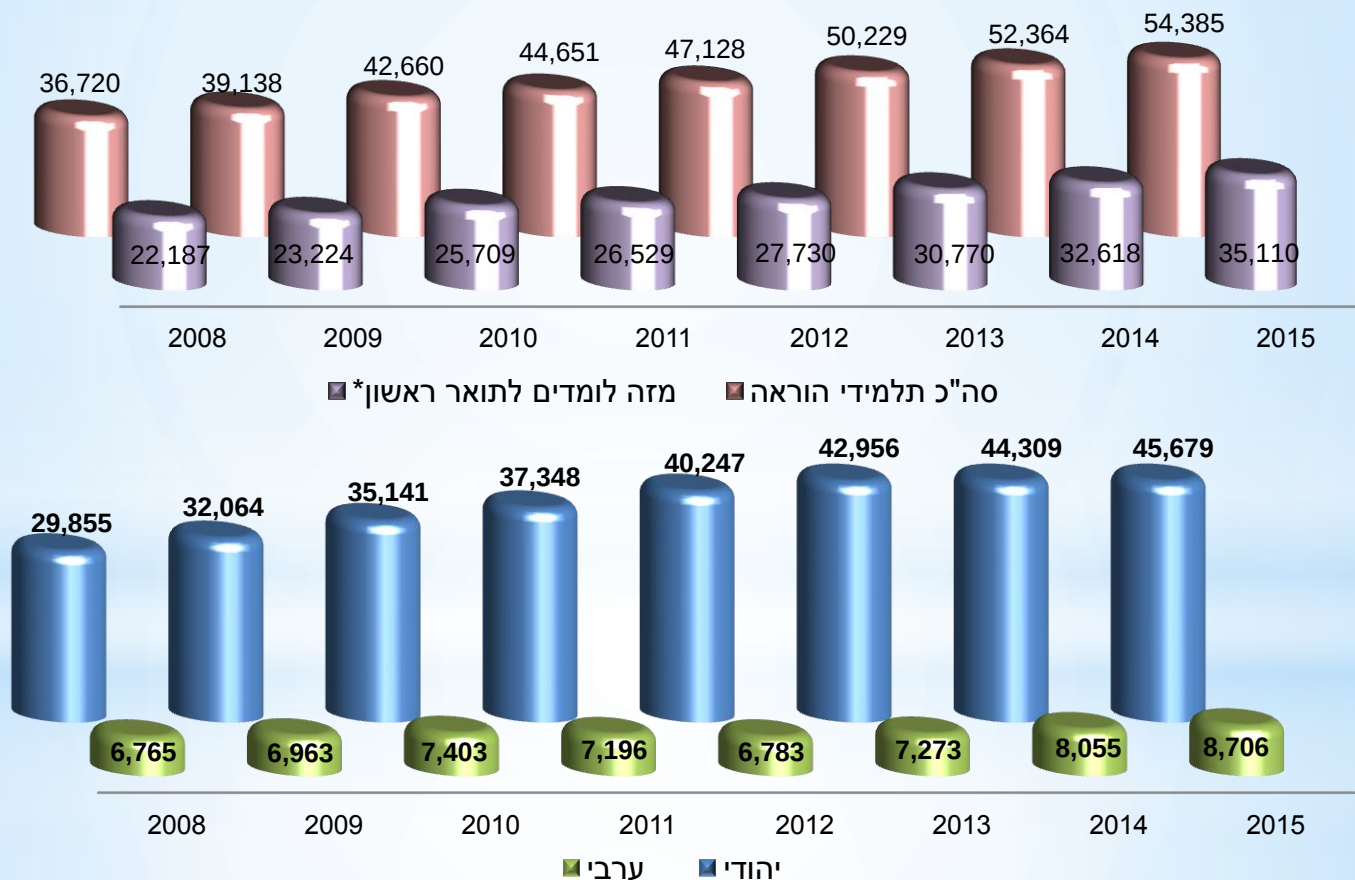
* כולל האוניברסיטה הפתוחה
 ** כולל המכללות האקדמיות לחינוך.

מקבלי תארים במוסדות להשכלה גבוהה*

- בשנת תשע"ד מעל 74 אלף בעלי זכאות לתואר במוסדות להשכלה גבוהה, פי 2 לעומת בעלי הזכאות לתואר בשנת תש"ס.
 - מאז שנת תש"ע 2009/10, מספר מקבלי תואר ראשון גדל בכ-18.6%, מספר מקבלי תואר שני בכ-39.8% במספר מקבלי תואר שלישי ניתן לראות יציבות.
 - קיים גידול במספר מקבלי תואר בכל סוגי התארים לאורך השנים.
- * אוניברסיטאות - כולל האונ' הפתוחה, מכללות אקדמיות ומכללות אקדמיות לחינוך.

תלמידים במוסדות להכשרת עובדי הוראה*

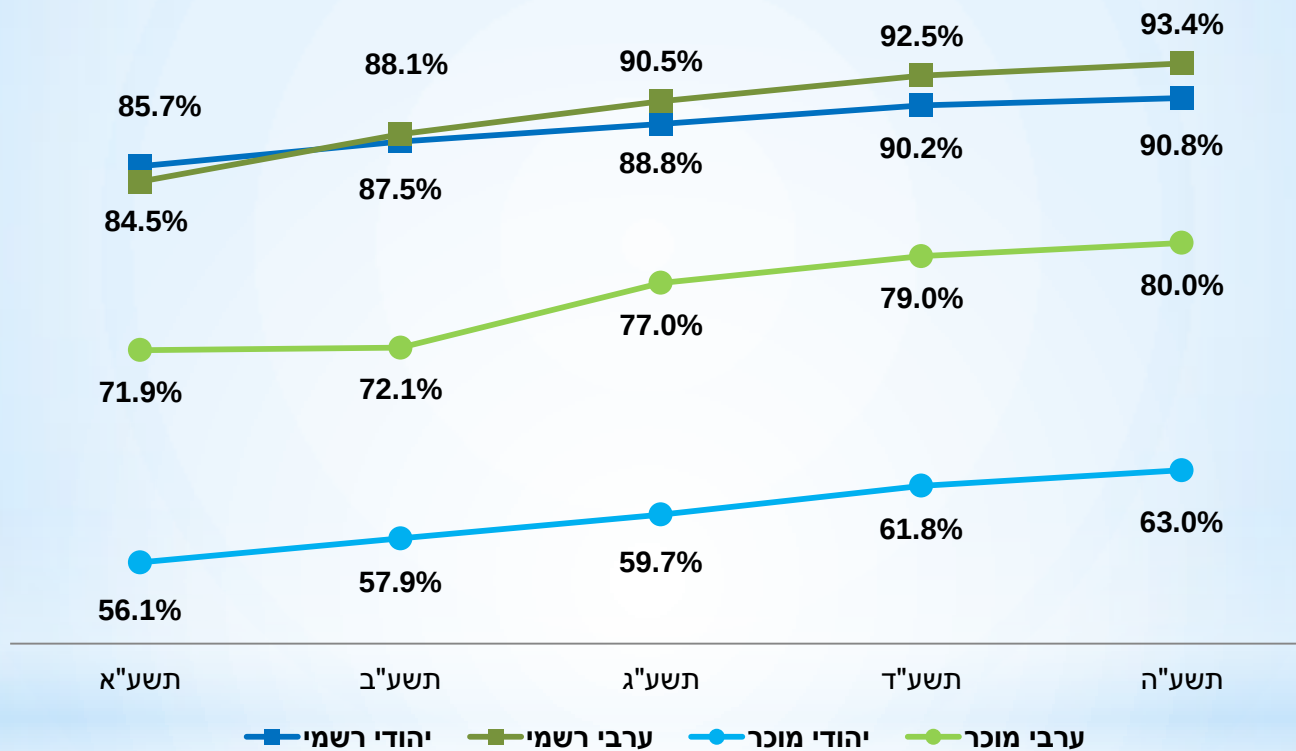

- מספר התלמידים במוסדות להכשרת עובדי הוראה הגיע לכ-54,400 בשנת 2015, גידול של 48% לעומת שנת 2008.
- 65% מסך תלמידי ההוראה הינם סטודנטים הלומדים לתואר B.Ed.
- במגזר הערבי 100% מתלמידי ההוראה לומדים לתואר B.Ed לעומת כ-59% בלבד במגזר היהודי, הסיבה לכך היא שבחינוך החרדי לא לומדים לתואר B.Ed

* כולל תלמידי מכללות בתהליך קבלת הרשאה להסמכה אקדמית אך לא כולל הפקולטות לחינוך באוניברסיטאות מכיוון שאינן מתוקצבות על ידי משרד החינוך

3. עובדי הוראה במערכת החינוך

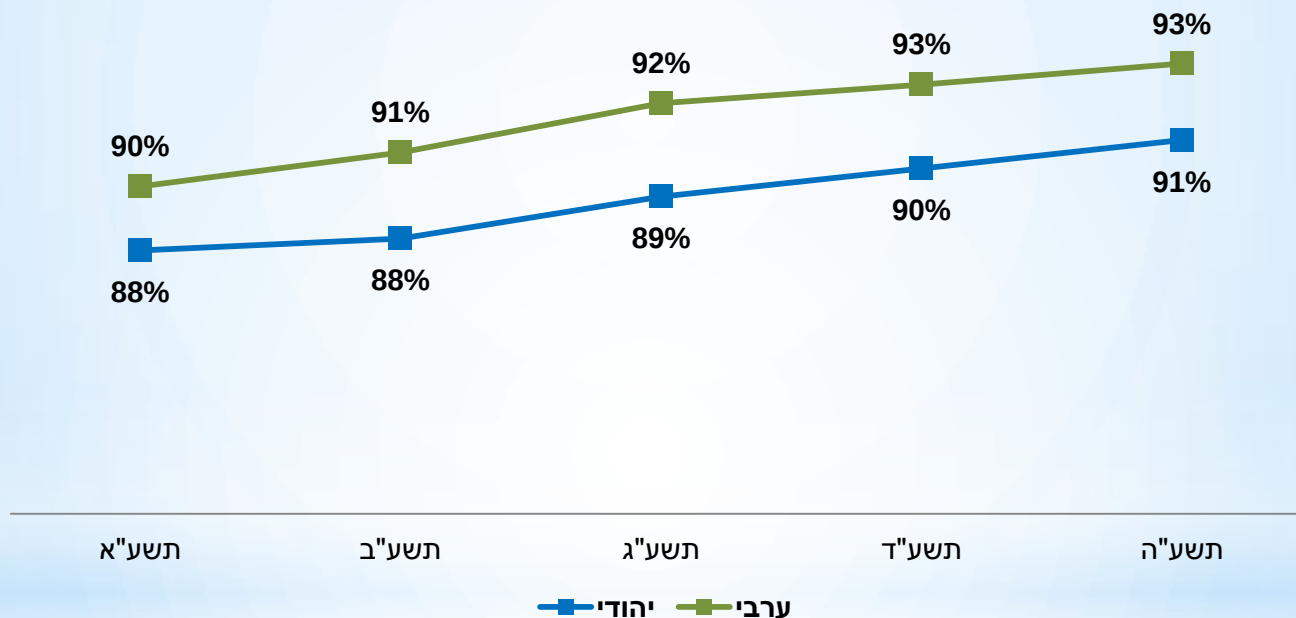
אחוז האקדמאים בקרב מורים בבתי הספר היסודיים* (לפי מעמד משפטי ולאום המורה)

בין השנים תשע"א לתשע"ה, אחוז המורים בעלי תואר אקדמי בחינוך העברי הרשמי עלה בכ- 5% ובחינוך הערבי הרשמי חל גידול של כ- 9%. עליה דומה ניתן למצוא גם בחינוך המוכר. בחינוך העברי חל גידול של כ- 7% ובחינוך הערבי גידול של כ- 8% בשיעור האקדמאים.

* מורים בבתי הספר רשמיים ומוכרים (ללא מוסדות הפטור)

אחוז האקדמאים בקרב מורים בבתי הספר העל-יסודי* (לפי מעמד משפטי ולאום המורה)

בין השנים תשע"א לתשע"ה חל גידול של כ- 3% בשיעור המורים בעלי תואר אקדמי בחינוך העברי והערבי.

* האוכלוסייה - מורים בבתי הספר רשמיים ומוכרים (ללא מוסדות הפטור) בעל-יסודי כולל הן את חטיבות הביניים והן את החטיבות העליונות

עובד: הוראה במערכת החינוך הרגיל הרשמי* - מבחר מדדים

(במונח: אובד: פונקציה)

תשע"ה		קדם יסודי		יסודי		חטיבות - הביניים		חטיבות-עליונות מוכר ורשמי
2014/15		ערבי	עברי	ערבי	עברי	ערבי	עברי	ערבי
בעלי דרגת שכל אקדמית		84%	92%	90%	93%	94%	96%	91%
בעלי דרגת שכל MA ומעלה		15%	11%	30%	19%	44%	27%	31%
אחוז נשים		99%	100%	90%	77%	80%	68%	53%
גיל מורה ממוצע		43	41	43	39	45	39	40
גיל חציוני		42	40	42	38	45	37	38
אחוז גיל 50 ומעלה		29%	11%	29%	15%	34%	16%	21%
גילאי עד 29		11%	7%	11%	14%	7%	16%	18%
ממוצע שנות ותק מוכרות בהוראה		15	16	15	15	17	14	12

תשס"ח		קדם יסודי		יסודי		חטיבות - הביניים		חטיבות-עליונות מוכר ורשמי
2007/08		ערבי	עברי	ערבי	עברי	ערבי	עברי	ערבי
בעלי דרגת שכל אקדמית		65%	64%	77%	71%	90%	85%	85%
מזה, בעלי דרגת שכל MA ומעלה		9%	2%	20%	7%	36%	16%	24%
אחוז נשים		99%	100%	92%	73%	84%	56%	43%
גיל מורה ממוצע		44	37	43	36	45	38	39
גיל חציוני		45	35	44	34	45	37	38
אחוז גיל 50 ומעלה		35%	10%	29%	13%	34%	14%	17%
גילאי עד 29		7%	24%	9%	28%	6%	20%	18%
ממוצע שנות ותק מוכרות בהוראה		19	12	17	13	19	14	14

• בחט"ע המעמד המשפטי הינו מוכר ורשמי בחינוך הרגיל.

עובדי הוראה במערכת החינוך הרגיל הרשמי: מבחר מדדים

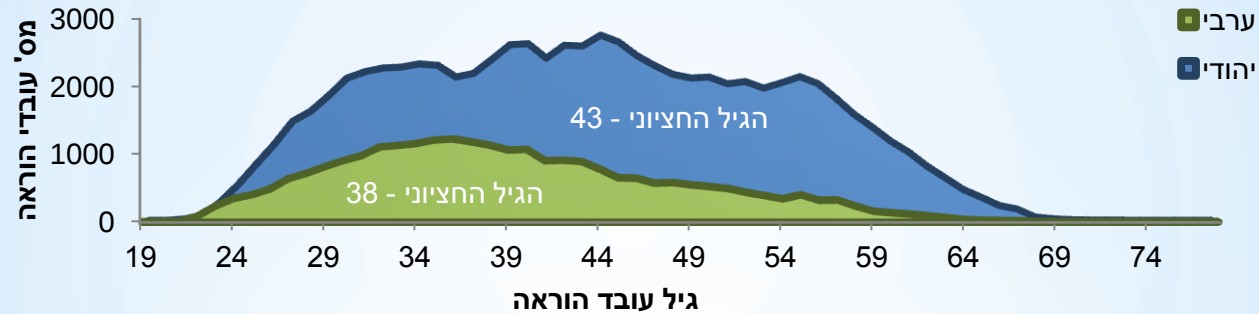
(במונחי עובדי הוראה)

- בכל שלבי החינוך הן בחינוך העברי והן בחינוך הערבי, אחוז המורות גבוה מזה של המורים. עם זאת, אחוז המורות בחינוך הערבי נמוך מזה שבחינוך העברי.
- אחוז המורים הגברים הולך וגדל בשלבי החינוך הגבוהים יותר, קרי בחטיבה העליונה.
- בחינוך העברי, ממוצע שנות ותק להוראה עולה עם העלייה בשלבי החינוך בעוד בחינוך הערבי התופעה הינה הפוכה.
- בחינוך העברי גיל מורה ממוצע עולה עם העלייה בשלבי החינוך.
- בחינוך היסודי הרשמי, ממוצע גילאי עובדי הוראה בחינוך הערבי נמוך יותר בכ- 4 שנים מממוצע גילאי עובדי הוראה בחינוך העברי וב- 6 שנים בחטיבה העליונה.
- שיעור המורים עד גיל 29 גבוה יותר בחינוך הערבי בהשוואה לחינוך עברי. בחינוך העברי שיעור המורים בגיל 50 ומעלה גבוה יותר.
- בחינוך העברי ובחינוך הערבי אחוז המורים בעלי דרגות שכר מתואר שני (Ma) ומעלה עולה עם העלייה בשלבי החינוך כאשר בחינוך העברי, אחוז זה גבוה יותר.

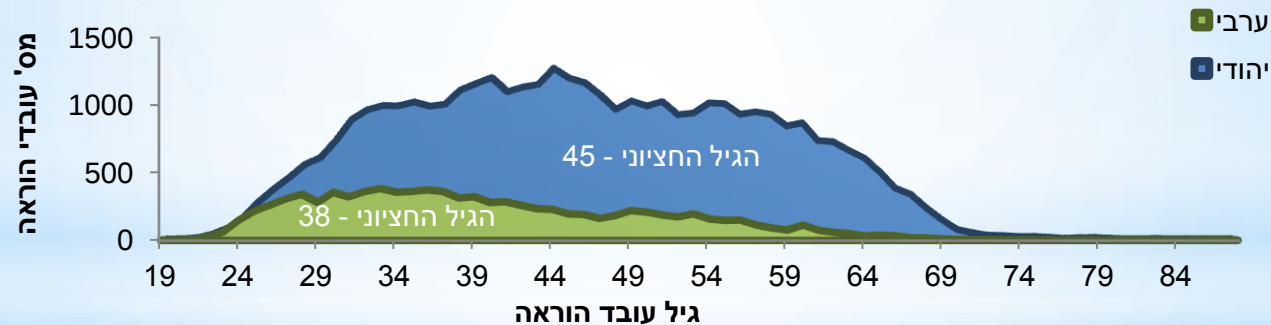
מקור הנתונים: משרד החינוך, המינהל לכלכלה ותקציבים (אגף כלכלה וסטטיסטיקה)

התפלגות גילאי ציוד: ההוצאה בחינוך הרגיל הרשמי בכל שלבי החינוך בשנת תשע"ה (לפי ציוד: הוצאה)

שנת 2015 - גנ"י, יסודי וחט"ב רשמי

שנת 2015 - חט"ע רשמי ומוכר

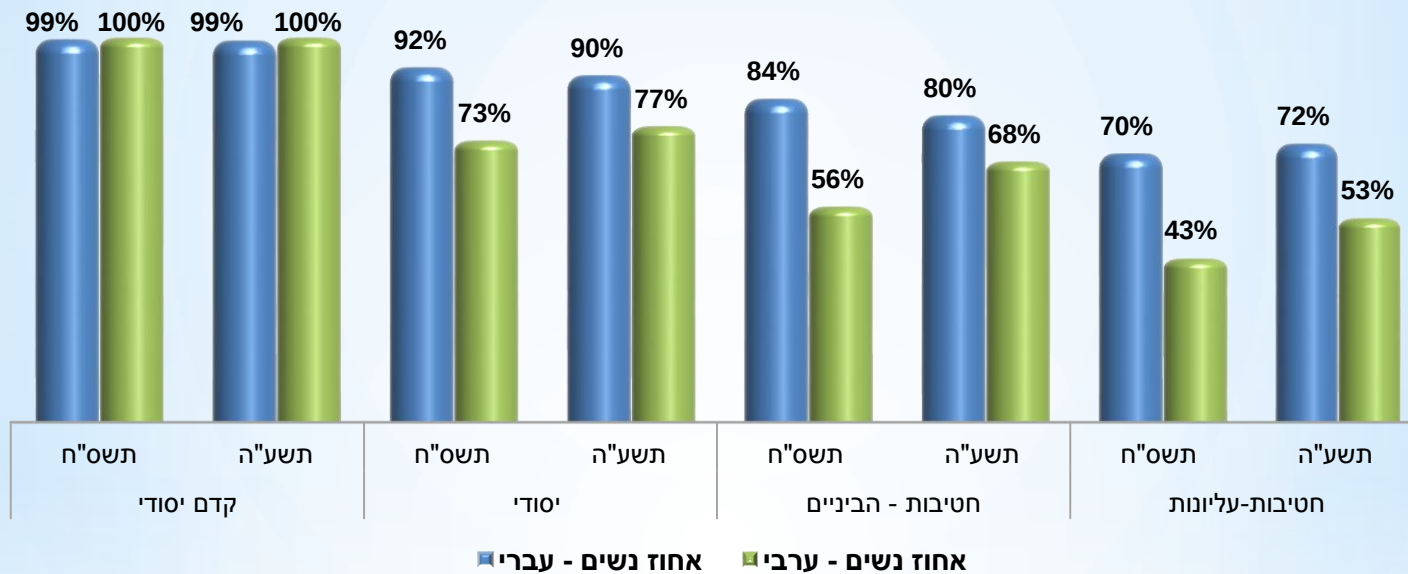
הגיל החציוני הוא הגיל החוצה את אוכלוסיית המורים לשתי קבוצות השוות בגודלן כך שיש מספר שווה של מורים מעליו ומתחתיו. החציון לא בהכרח שווה לגיל הממוצע.

התפלגות גילאי אובד: ההוראה בחינוך הרגיל הרשמי בכל שלבי החינוך בשנת תשע"ה (לפי אובד: פונאפה)

- בשלבי החינוך הנמוכים, בחינוך העברי חציון הגיל עומד על 43, בעוד בחינוך הערבי הינו 38. בחט"ע, חציון הגיל בחינוך העברי עומד על 45 ובחינוך הערבי הינו 38.
- בחט"ע, חציון הגיל נמוך מהממוצע ויותר ממחצית אוכלוסיית המורים מרוכזת בטווח הגילאים הנמוכים.
- טווח הגילאים של המורים בחינוך הערבי מתחיל מגיל צעיר יותר מאשר בחינוך העברי: 22 לעומת 24. ובמקביל ניתן למצוא מורים מבוגרים יותר בחינוך העברי לעומת החינוך הערבי: 69 לעומת 64.

מקור הנתונים: משרד החינוך, המינהל לכלכלה ותקציבים (אגף כלכלה וסטטיסטיקה)

שיעור הנשים בקרב עובדי הוראה בחינוך הרגיל* (לפי עובדי הוראה)

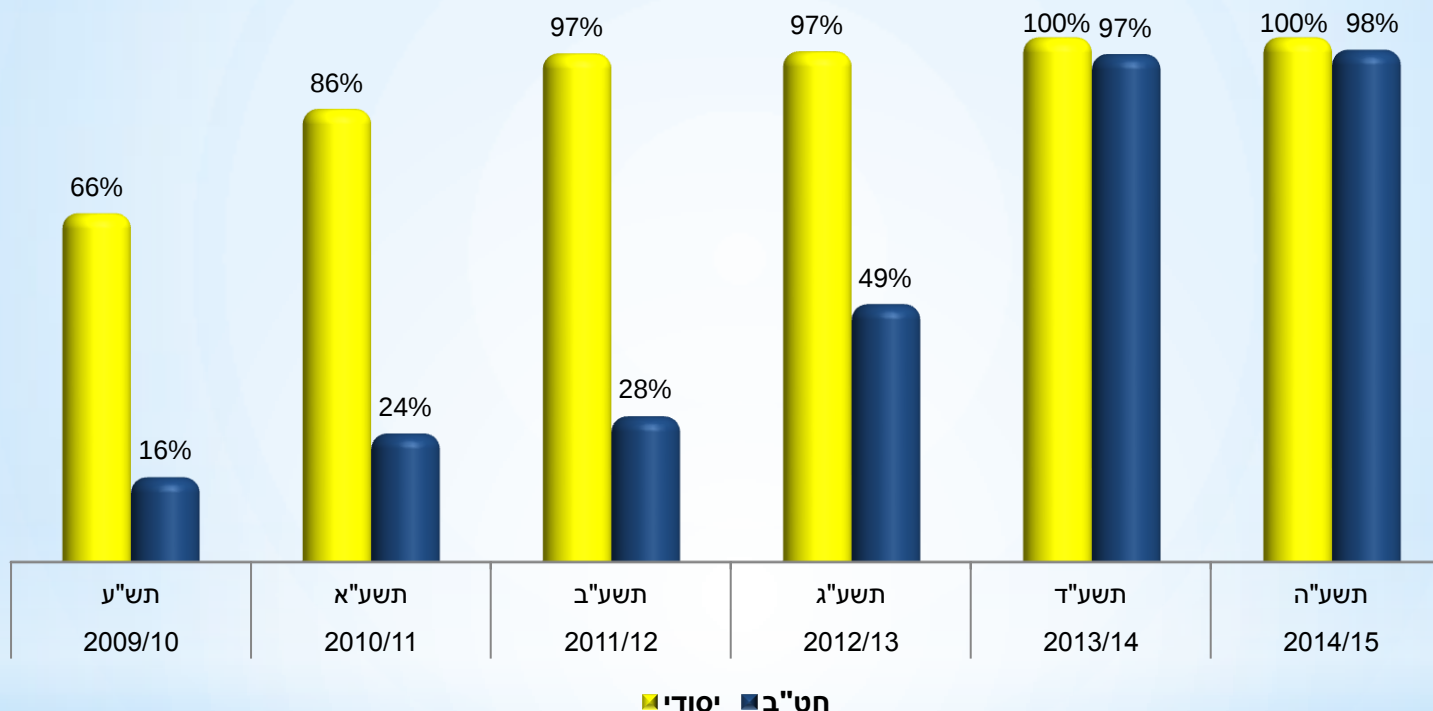

- שיעור הנשים בקרב עובדי הוראה בחינוך העברי גבוה יותר מאשר בחינוך הערבי בבתי הספר לאורך השנים.
- בחינוך הערבי ישנה עלייה מתמדת לאורך השנים באחוז הנשים מתוך כלל עובדי ההוראה לעומת החינוך העברי.

* חינוך רגיל - שלבי החינוך קדם יסודי, יסודי וחט"ב במוסדות החינוך הרשמי ושלב חינוך החטיבה העליונה כולל מוסדות בחינוך רשמי ומוכר וללא חרדים. נתוני תשע"ה כוללים את עובדי ההוראה במחוז החרדי הרשמי בלבד.

4. מדד: התפתחות של מערכת החינוך

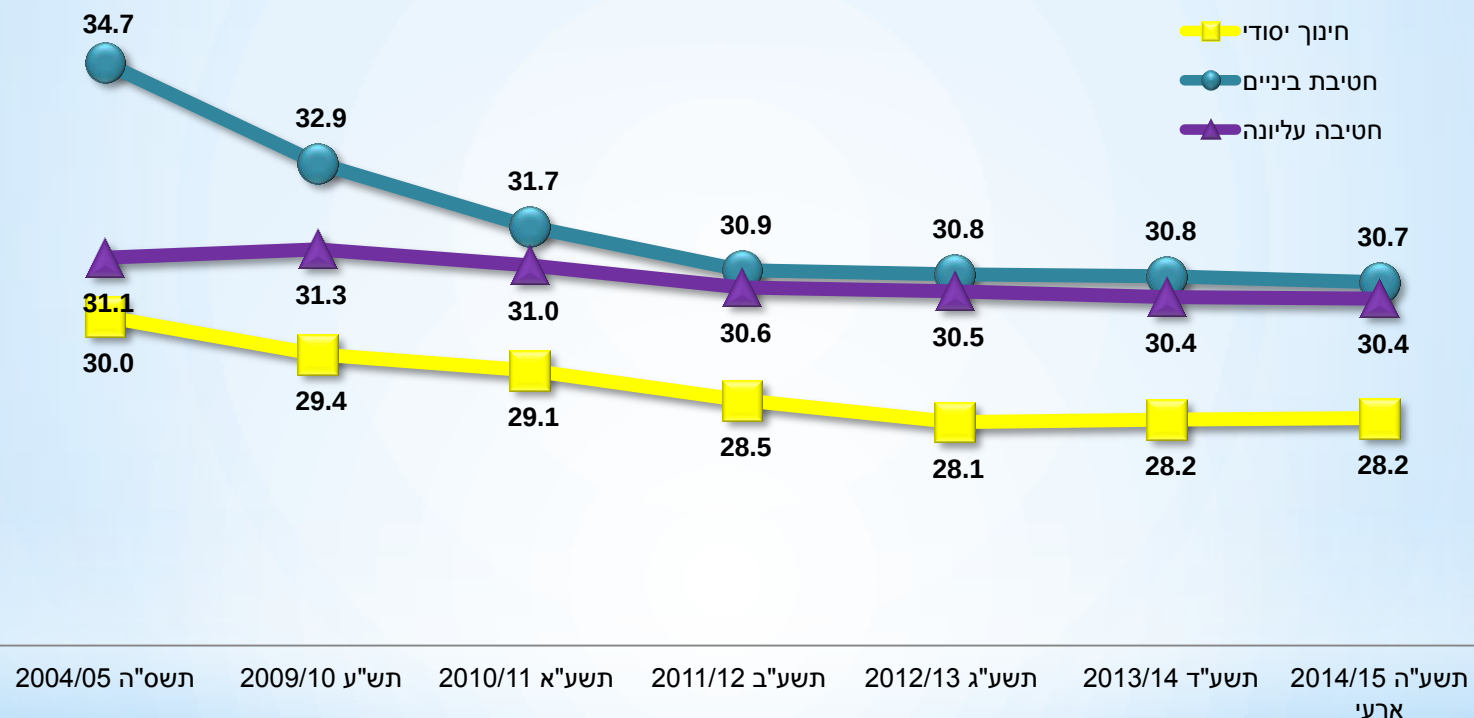
שיעור המוסדות* הכלולים ברפורמת "אופק חדש"

- רפורמת "אופק חדש" יושמה (החל משנת הלימודים תשס"ח 2007/08), במספר הולך וגדל של מוסדות מידי שנה.
- בשנה"ל תש"ע 2009/10 שני שלישים מבתי הספר היסודיים נכללו ברפורמה.
- בשנת הלימודים תשע"ד הושלם יישום הרפורמה בקרב בתי הספר היסודיים במלואו ובחטיבות הביניים עם 98% שיעורי הצטרפות לרפורמת אופק חדש.

* מוסדות חינוך יסודי רשמי ומוסדות חטיבת ביניים רשמיות (כולל מוסדות חינוך מיוחד).

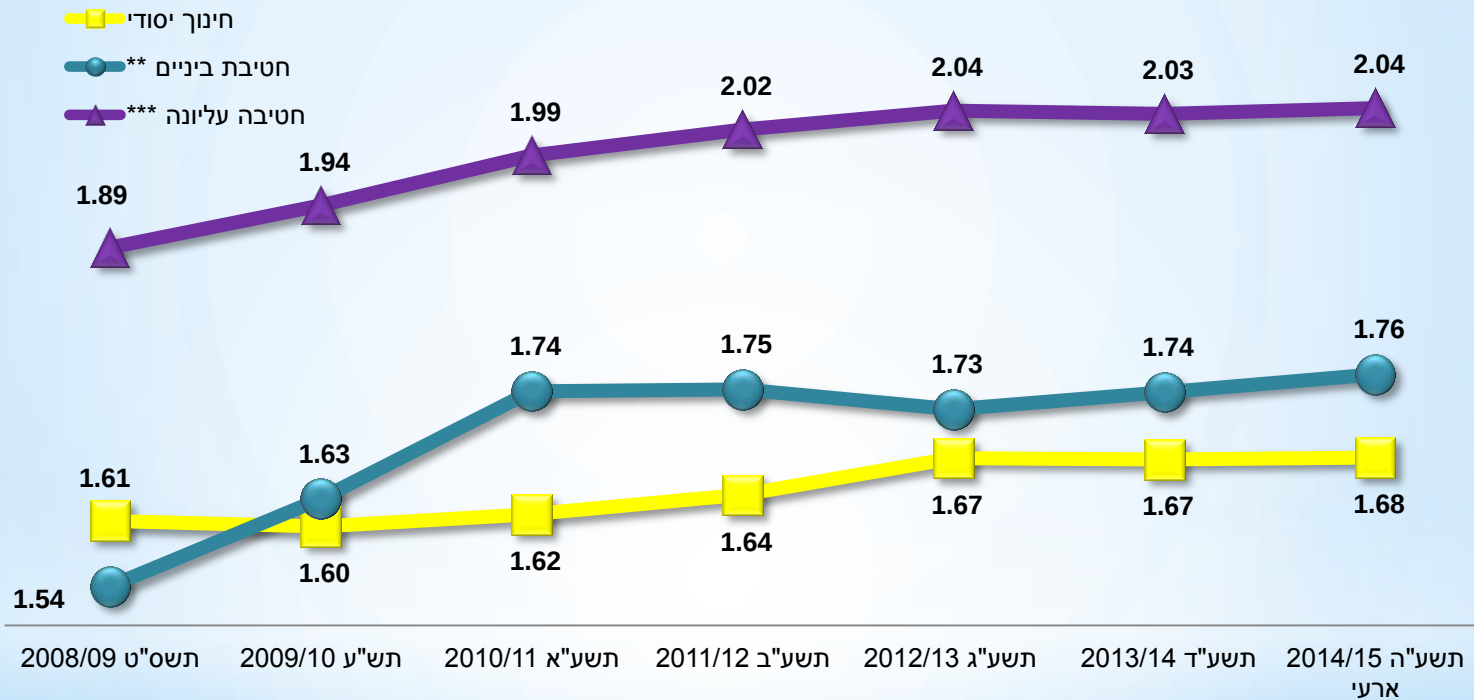
ממוצע תלמידים לכיתה לפי שלבי חינוך*

- משנת תשס"ה ירד ממוצע התלמידים לכיתה בכל שלבי החינוך, ובעיקר בחטיבות הביניים.
- בשנת הלימודים תשע"ה, ממוצע התלמידים לכיתה הגדול ביותר הוא בחטיבת הביניים - 30.7 תלמידים לכיתה וממוצע התלמידים לכיתה הקטן ביותר הוא ביסודי - 28.2 תלמידים לכיתה.

* כיתות נורמטיביות, חינוך הרגיל בלבד

ממוצע שעות לתלמיד* לפי שלבי חינוך

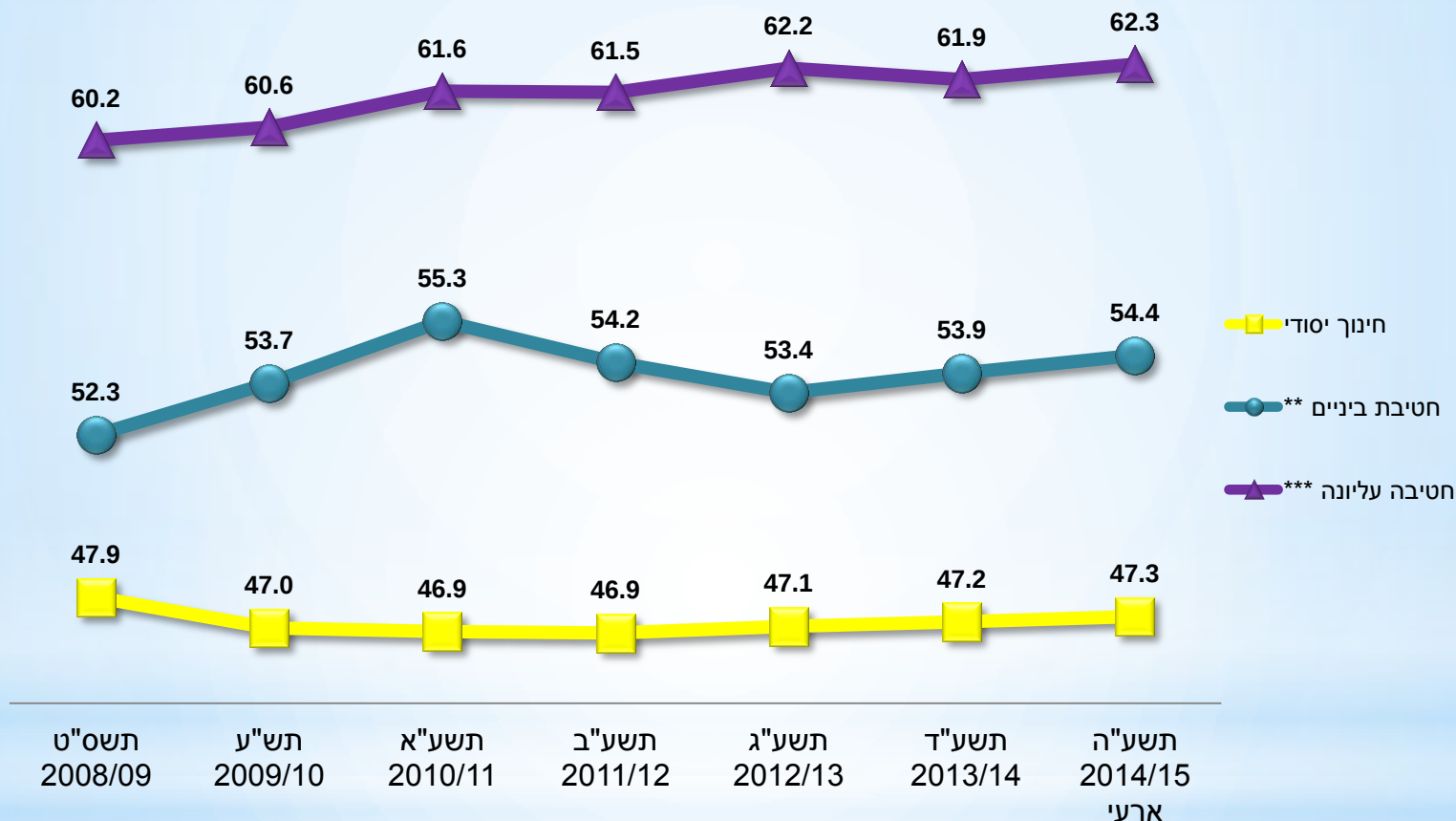
- החל משנת הלימודים תשס"ט, בחט"ב יש גידול בשעות לתלמיד בשל תכנית שיפור ההישגים.
- בין השנים תשס"ט - תש"ע בחינוך היסודי יש הפחתה בשעות לכיתה ויציבות בשעות לתלמיד, כתוצאה מיישום התוכנית להפחתת תלמידים בכיתה.

* כולל שעות ותלמידים בחינוך הרשמי, המוכר והפטור, שעות ניהול וחינוך כאשר שעורי ההשתתפות בחינוך המוכר והפטור מופחתים.
 ** שלבי החינוך חט"ב + חט"ע כולל שעות, תלמידים וכיתות נורמטיביות במפת"נים- מרכזי טיפול, שיקום וחינוך בקהילה לבני נוער בסיכון
 *** שלב חינוך החט"ע - שעות שכר לימוד, תלמידים זכאי שכ"ל ותרבותי ייחודי.

מדדי התפתחות של מערכת החינוך ממוצע שעות לתלמיד לפי שלבי חינוך

- בשנים תש"ע – תשע"ה, הייתה עליה במספר התלמידים: 10% בחינוך היסודי, 8% בחטיבת הביניים ו- 13% בחטיבה העליונה.
 - בעקבות תוספות תקציביות שניתנו בשנים האחרונות חלה עלייה בממוצע שעות הלימוד לתלמיד בכלל שלבי החינוך: עליה של 5% בחינוך היסודי ובחטיבה העליונה ושל 8% בחט"ב.
- מערכת החינוך נדרשת להתמודד עם עליה במספר התלמידים ללא פגיעה במספר השעות המוקצה לתלמיד. המענה ניתן בין היתר, באמצעות הכשרת כוחות הוראה והקצאת משאבים מותאמים לצרכים המתעוררים כגון בינוי, נגישות, צמצום תלמידים לכיתה, מורה שני בכיתה, שעות תימרוץ וטיפול, תקצוב דיפרנציאלי ועוד.

ממוצע שעות* לכיתה נורמטיבית בחינוך הרגיל לפי שלבי חינוך

* כולל שעות וכיתות נורמטיביות בחינוך הרשמי, המוכר והפטור, שעות ניהול, חינוך ושילוב אך ללא שעות חינוך מיוחד, כמו כן שעורי השתתפות בחינוך המוכר והפטור מופחתים.

** שלבי החינוך חט"ב + חט"ע כולל שעות, תלמידים וכיתות נורמטיביות במפת"נים (מפת"ן-מרכזי טיפול, שיקום וחינוך בקהילה לבני נוער בסיכון)

*** שלב חינוך החט"ע - שעות שכר לימוד, כיתות נורמטיביות ותלמידים זכאי שכ"ל ו"תרבותי ייחודי"
הערה: הנתונים מחושבים בהתאם למספר התלמידים הנתון ביום חישוב שעות התקן וסגירת מצבת תלמידים

ממוצע שעות לכיתה לפי שלב: חינוך

- לאור יישום התוכנית להפחתת תלמידים בכיתה בחטיבות הביניים חלה ירידה בממוצע שעות לכיתה.
- בחינוך היסודי, הגרף מציג ממוצע שעות לכיתה בעלייה מתונה לאור, תכניות מגוונות המתקיימות לאורך השנים כגון, הפחתת תלמידים לכיתה, פיצול כיתות א'-ב', שעות עבור תוכניות לימוד ייעודיות משתנות בהתאם להנחיות [המתנ"ה](#) לאורך השנים.
- בשנים האחרונות שיעור הגידול במספר הכיתות המתוקצבות בחינוך הרגיל היה גבוה משיעור הגידול במספר התלמידים. כתוצאה מכך מספר התלמידים הממוצע לכיתה מתוקצבת ירד ב- 6.4%, כאשר הירידה בחינוך העברי עומדת על כ- 4.5% ובחינוך הערבי כ- 12%, וזאת כחלק ממגמת צמצום הפערים בין המגזרים בשנים האחרונות ובעקבות יישום החלטת הממשלה להפחתת מספר התלמידים בכיתה באופן דיפרנציאלי.

תודה רבה